

ROMÂNIA
JUDEȚUL VÂLCEA
MUNICIPIUL RÂMNICU VÂLCEA
CONSILIUL LOCAL

SR EN ISO 9001:2008
002/C/2008 CERTIFICAT DE MRC-OCS
www.primariavl.ro

HOTĂRÂREA NR. 54

privind aprobarea « Strategiei culturale a municipiului Râmnicu Vâlcea 2011 - 2013 »

Consiliul Local al municipiului Râmnicu Vâlcea, întrunit în ședință ordinară la data de 28 februarie 2011, la care participă 22 de consilieri din cei 23 în funcție;

Luând în discuție Raportul nr. 5165 din 18.02.2011 întocmit de Compartimentul Cultură, Sport și Tineret, prin care se propune aprobarea «Strategiei culturale a municipiului Râmnicu Vâlcea 2011 – 2013 »;

Ținând seama de rapoartele cuprinzând avizele favorabile ale comisiilor de specialitate nr.1, pentru administrație publică locală, juridică, apărarea ordinii și liniștii publice, a drepturilor cetățenilor; nr.2, de buget-finanțe, prognoze economico-sociale; nr.3, pentru servicii publice și comerț, întreprinderi mici și mijlocii, administrarea domeniului public și privat, agricultură și nr.5, pentru învățământ, culte, sănătate, cultură, protecție socială, activități sportive și de agrement;

În aplicarea Hotărârii Consiliului Local nr. 22/2009 prin care s-a aprobat « Strategia de Dezvoltare Durabilă a municipiului Râmnicu Vâlcea 2011 – 2013 »;

Respectându-se procedura prevăzută de Legea nr. 52/2003, privind transparența decizională în administrația publică ;

În baza art.36, alin.(4), lit.e), art.45, alin.(1) și art.115 din Legea nr.215/2001, privind Administrația Publică Locală, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Întrunind votul unanim al membrilor Consiliului Local prezenți,

HOTĂRĂȘTE:

Art.1. Se aprobă „Strategia culturală a municipiului Râmnicu Vâlcea 2011 – 2013”, conform anexei, care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2. Prezenta hotărâre se dă publicității și se comunică în copie pentru a fi adusă la îndeplinire:

- Direcției Economico – Financiare;
- Compartimentului Cultură, Sport și Tineret.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,
Maria Bercea

SECRETAR MUNICIPIU,
jurist Toma Mihaescu

Râmnicu Vâlcea, 28 februarie 2011

Strategia culturală a municipiului Râmnicu Vâlcea 2011-2013

1. CADRUL GENERAL

Oricare ar fi obiectul supus unei analize în vederea atingerii unor obiective prin intermediul unei strategii, întreaga procedură trebuie să se desfășoare prin raportare la cadrul general de existență al respectivului obiect. Acest lucru este universal valabil, indiferent că vorbim de o structură minimă de afaceri, sau de o comunitate, fie ea de dimensiunea unui oraș sau a unui stat.

Ca urmare, orice analiză a stadiului actual al fenomenului cultural la nivelul municipiului Râmnicu Vâlcea, precum și orice țeluri vor fi stabilite în vederea atingerii lor printr-o strategie culturală trebuie să țină seama de cadrul general, plecând de la cel local, trecând prin cel național până la cel de anvergură internațională.

O astfel de abordare este cu atât mai necesară cu cât, indiferent că vorbim de local, național sau internațional, principala caracteristică a ultimilor ani poate fi definită de evoluții permanente, de modificări - uneori bruște - de direcții, abordări sau concepte, de înlocuiri ale obiectivelor, pe scurt: de o continuă schimbare.

Ultimele două decenii au fost marcate - indiferent de nivelurile de analiză - de această continuă schimbare. Transformările începute o dată cu dispariția regimului comunist de la sfârșitul lunii decembrie a anului 1989 pot fi descrise sumar ca "dramatice", iar acest dramatism încă nu a dispărut cu totul din viața românilor. Primii ani ai noii democrații din țara noastră au fost caracterizați de o asiduă căutare de "modele" externe, de o înverșunată "ardere a etapelor", de o raportare a întregului doar la reperul economic, evoluția economică (prin instaurarea "economiei de piață") fiind privită ca unică modalitate de a accede la un sistem democratic funcțional. Moștenirea acelei perioade, de început se concretizează astăzi într-o serie de clișee de exprimare, prin construirea unor clase economice extrem de distanțate între ele, dar și printr-o răsturnare completă a valorilor reale. Cultura - element care în perioada comunistă ținea aproape de dizidență, alături de școală sau de cercetarea științifică - a pierdut din importanță în noua raportare la economic / bani / profit / afacere, iar consecințele negative ale unei astfel de evoluții sunt, pe de o parte, întinse pe termene lungi și foarte lungi, iar pe de altă parte, greu comensurabile.

În alt registru, modificarea peisajului legislativ a fost o altă cauză de schimbare fundamentală a funcționării și aprecierii fenomenului cultural. Dispariția unor instituții culturale - unele chiar "supraviețuitoare" ale ultimelor războaie mondiale și ale deceniilor dictaturii comuniste - descentralizarea administrativă concretizată prin transferul la nivel local a deciziei în domeniul culturii fără, însă, a fi însoțită de alocarea mijloacelor financiare sunt câteva din evoluțiile cele mai definitorii. Nu în ultimul rând, modificările frecvente de direcții ca urmare a schimbărilor de natură politică (consecutive momentelor electorale) a responsabililor din acest domeniu au dus la lipsa unei abordări unitare de durată a fenomenului cultural.

Nici contextul internațional nu a fost unul care să stimuleze dezvoltarea culturii. Având drept scop integrarea în Uniunea Europeană sau în Alianța Nord-Atlantică, responsabilii politici au avut de îndeplinit criterii care nu țineau de sfera culturală, ci de

cu totul alte aspecte: economic, legislativ, militar etc. Beneficiile aderării la cele două structuri menționate nu s-au concretizat prin plusuri ale evoluției culturii, iar programele de asistență financiară care s-au pus la dispoziția României ulterior aderării au vizat, primordial, alte domenii de activitate: infrastructură, protecție socială, protecția mediului ș.a.

1.1. Cadrul internațional

Uniunea Europeană - a cărei membră România a devenit de la 1 ianuarie 2007 - și-a stabilit cu destulă întârziere (raportat la momentul constituirii acestei structuri) o politică culturală. O primă mențiune a culturii în contextul asigurării unei baze juridice în acest domeniu o face Tratatul de la Maastricht în 1992 prin introducerea art. 128 (151) care formează un Titlu distinct intitulat "Cultura". Dispozițiile nou introduse nu reglementează o armonizare a politicilor naționale în domeniul culturii prin promovarea unei politici comune la nivel comunitar. Deși legiuitorii comunitari s-au concentrat în special pe respectarea diversității culturale naționale și regionale, s-a reușit, totuși, desprinderea a patru principii ale politicii culturale europene, încă valabile: promovarea identității culturale, respectarea diversității culturale, susținerea creativității și stimularea participării. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene stabilește în preambul că Uniunea contribuie la promovarea și dezvoltarea valorilor comune, în respectul diversității culturilor și tradițiilor popoarelor Europei, precum și al identității naționale a statelor membre. De asemenea, conform Tratatului U.E., Comunitatea contribuie la înflorirea culturii statelor membre cu respectarea diversității lor și punând în evidență moștenirea culturală comună. Paragraful următor al aceluiași articol al Tratatului (151) arată că acțiunile Comunității vizează încurajarea cooperării dintre statele membre și, dacă este necesar, sprijinirea și complementarea acțiunilor lor în domeniile ameliorării, cunoașterii și difuzării culturii și istoriei popoarelor europene, conservarea și salvagardarea patrimoniului cultural de importanță europeană, schimburile culturale non-comerciale și cel al creației artistice și literare, inclusiv sectorul audiovizualului.

Pentru a pune în practică ideile cu privire la cooperarea și dezvoltarea cultural-europeană, au fost inițiate o serie de programe. Primul astfel proiect de amploare a fost Programul multidisciplinar "Cultura 2000" (care a reunit primele trei programe culturale inițiate de UE: "Kaleidoscope", "Ariane" și "Raphael") cu o durată de cinci ani, reînnoit apoi cu Programul "Cultura 2007 - 2013". Obiectivele principale ale Programului sunt

- promovarea acțiunilor de sensibilizare și conservare a operelor culturale de importanță europeană;
- promovarea mobilității transnaționale a persoanelor care lucrează în sectorul cultural;
- încurajarea circulației transnaționale a lucrărilor și produselor culturale și artistice;
- stimularea dialogului intercultural.

Un alt program al UE din domeniul culturii este "Capitale culturale", care își propune să pună în lumină diversitatea culturii europene. Programul demarat în 1985 trebuia să se încheie în anul 2004, dar datorită succesului înregistrat s-a decis continuarea sa pentru încă 15 ani. În anul 2007, orașul Sibiu a fost desemnat drept "Capitală Culturală Europeană".

În concluzie, apartenența României la Uniunea Europeană nu a fost de natură, cel puțin la acest moment, să influențeze în mod semnificativ în bine dezvoltarea fenomenului cultural, fie la nivel național, fie la cel local. Dacă în alte domenii naționale, prin impunerea cadrului legislativ al Uniunii Europene, politicile comunitare au dus la evoluții pozitive la nivel național, în ceea ce privește cultura, este nevoie de o inițiativă clară la nivel local.

1.2. Cadrul național

Poate definitiv pentru cadrul național actual al fenomenului cultural este faptul că, la acest moment, nu există o Strategie Națională pentru Cultură. Singura abordare a fenomenului cultural din perspectivă strategică este reprezentată de un set de strategii (aflate încă în stadiul de proiect) ale Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național care vizează patrimoniul cultural național, descentralizarea în domeniul culturii sau arheologia.

Cadrul legislativ care reglementează funcționarea culturii nu este nici el unul foarte ofertant. În absența unor constrângeri venite de la nivelul Uniunii Europene - entitate suprastatală care poate influența adoptarea unui cadru legislativ cu aplicabilitate la nivel comunitar - legiuitorii români s-au limitat la a reglementa strictul necesar, fiind atenți îndeosebi la aspectele financiare ale fenomenului cultural - în special din domeniul diferitelor taxe - și aproape deloc la crearea unui set de măsuri care să încurajeze creația artistică sau schimburile culturale, de exemplu.

Politica din domeniul culturii a MCCPN enunță mai multe principii fundamentale privind relația dintre cetățean și domeniul cultural:

- respectarea și promovarea drepturilor fundamentale culturale (acces la cultură și participare la viața culturală);

- promovarea diversității și protejarea identității culturale;

- recunoașterea contribuției culturii la coeziunea și incluziunea socială.

În același timp, Planul Național de Dezvoltare 2007 - 2013, elaborat de același minister, își bazează capitolul de strategii de dezvoltare a sectorului culturii pe un cadru general care, la acest moment, nu mai este valabil (de ex. creșterea economică continuă, reducerea pronunțată a inflației, creșterea și diversificarea ocupării, reducerea fenomenelor de excluziune socială etc.). Dincolo de lipsa de actualitate a unor astfel de planuri - încă valabile din punctul de vedere al duratei lor de existență - documentele integrează, în mod benefic, dezvoltarea culturii în contextul dezvoltării durabile, enunțând mai multe obiective prioritare cum ar fi:

- creșterea gradului de acces și participare la cultură;

- apropierea creației culturale de comunitățile locale prin descentralizarea instituțiilor și activităților culturale;

- promovarea creativității și creației artistice contemporane;

- promovarea industriilor creative;

- susținerea programelor naționale, sectoriale, regionale și locale etc.

Așadar, cadrul de evoluție al fenomenului cultural la nivel național poate fi definit ca unul mai degrabă indiferent decât favorabil, lăsând astfel loc de acțiune inițiativei locale, dar dublată obligatoriu și de susținere financiară.

1.3. Cadrul local

Municipiul Râmnicu Vâlcea își revendică întemeiat o tradiție culturală de excepție. Reperetele ultimelor două milenii sunt, majoritar, reprezentate de evenimente cu rezonanță culturală, eventual dublate de cele politice, economice sau sociale. Fie că vorbim de vestigiile arheologice care cuprind lucrări artistice ale strămoșilor noștri daci și romani, fie de Râmnicul - "capitală a tiparului românesc" (așa cum l-a numit istoricul Nicolae Iorga) din Evul Mediu, fie de "nașterea" tot aici a actualului Imn de Stat al României în zilele revoluției pașoptiste, cultura, în toate formele ei de exprimare, a însoțit destinul acestei comunități.

Ultimele două decenii au însemnat pentru municipiul Râmnicu Vâlcea o dezvoltare a fenomenului cultural, sub mai multe aspecte. Pe de o parte, au fost continuate și îmbogățite mai multe tradiții culturale locale - de ex. Festivalul Național de Muzică Cultă "Tinere talente". Pe de altă parte au apărut o serie de manifestări de expresie exclusiv culturală sau preponderent culturală complet noi: "Târgul meșterilor populari", "Serbările Imnului Național", prăznuirea Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul - ocrotitorul spiritual al municipiului etc. În domeniul instituțional, pot fi menționate o serie de organisme nou create la nivel local, printre care Teatrul Municipal "Ariel", Teatrul "Anton Pann", Filarmonica "Ion Dumitrescu" sau se poate aminti de dezvoltarea unora existente anterior: Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul", Cinematograful "Ostroveni". Este notabil faptul că deopotrivă autoritățile de la nivel municipal și cele de la nivel județean au acționat - chiar dacă separat - în aceeași direcție, respectiv cea a diversificării instituțiilor culturale sau a modalităților de exprimare a fenomenului cultural.

În același interval de timp în municipiu au apărut mai multe organisme culturale din rândul societății civile, cum sunt, de exemplu, Forumul Cultural al Râmnicului, Societatea Culturală "Anton Pann" sau Fundația Culturală "Antim Ivireanul", fiecare putându-se exprima prin intermediul unor publicații proprii. Funcționarea îndelungată a acestor elemente ale societății civile a fost posibilă datorită sprijinului instituțional primit, iar aici trebuie menționată, din nou, implicarea administrației locale - municipale sau județene, precum și cea a Arhiepiscopiei Râmnicului sau a Direcției Județene a Arhivelor Naționale.

Definitiv pentru contextul local este și prezența importantă a numeroase mijloace media, care au alocat, de-a lungul timpului, capitole generoase unor manifestări culturale, fie că este vorba de suplimente ale unor publicații locale, de emisiuni radio-tv dedicate sau pur și simplu de informarea publicului asupra unor evenimente culturale.

Cu toate acestea, rezonanța multor acte de cultură s-a limitat strict la nivel local sau, cel mult, regional. Motivele care au dus la aceste limitări sunt multiple și ele pot fi încadrate în mai multe categorii: lipsa de coordonare între instituțiile care au în subordine organisme culturale, "concurența" între protagoniștii aceluiași tip de act artistic, sau absența unor proiecte comune de promovare în media națională. Râmnicu Vâlcea - în ciuda unor finanțări importante și constante în acest domeniu - nu a reușit să fie perceput la nivel național ca o comunitate cu o puternică expresie culturală.

La acest moment, fără îndoială, există la nivel local o voință de încurajare a culturii; doar că, pentru ca această voință să se regăsească și într-o notorietate culturală la

nivel național sau chiar internațional a comunității, este necesară găsirea unor noi modalități și direcții de acțiune.

2. ABORDARE

2.1. Definirea culturii și stabilirea rolului acesteia în existența unei comunități

În viziunea UNESCO (exprimată în anul 2002 în documentul "Cultural diversity - Common Heritage, Plural Identities"), cultura se definește ca un set de trăsături spirituale, materiale, intelectuale și afective distincte ale unei societăți sau ale unui grup social și cuprinde, pe lângă arte și literatură, moduri de viață, moduri de conviețuire, sisteme de valori, tradiții și credințe.

Din punctul de vedere al acestei Strategii, rolul culturii, în raport cu funcționarea unei comunități, poate fi caracterizat în două feluri: intern și extern.

Cultura reprezintă modul de preservare a identității de grup, indiferent de dimensiunea acestui grup, și construiește, poate în modul cel mai pregnant, identitatea grupului. O comunitate este formată dintr-o serie de entități individuale, unite între ele de legături materiale sau spirituale. În cazul municipiului Râmnicu Vâlcea, legăturile materiale se referă la zona geografică ocupată de comunitatea locală, la activitatea economică sau la particularitățile sociale. Orice comunitate, însă - iar Râmnicul nu poate face excepție - nu este completă fără legăturile de natură spirituală. Iar aceste legături, în afară de modurile de interacționare între indivizi sau între grupuri de indivizi, sunt fundamentate de cultura respectivei comunități. Cultura unei comunități este definită și poate fi măsurată în două modalități: felul și intensitatea cu care ea este creată sau exprimată la nivelul comunității și felul în care indivizii care nu creează sau se exprimă cultural iau parte la acest fenomen, ca și consumatori ai săi. Din această perspectivă, este evident modul în care cultura devine un liant esențial pentru formarea fiecărui grup, indiferent de dimensiunea acestuia.

Dar în același timp, dincolo de rolul intern față de o comunitate, cultura are și rolul - extern - de a se constitui în modul cel mai eficient prin care grupuri diferite pot interacționa unele cu altele, se pot "destăinui", "povesti" celorlalte grupuri. Cultura este, până la urmă, asemenea matematicii, un limbaj de comunicare universal, inteligibil și asimilabil la orice nivel și indiferent de pregătirea sau formația fiecăruia. Cu cât manifestările culturale sunt mai diverse, mai pregnante, mai puternice, cu atât percepția exterioară asupra comunității care le creează este mai completă, mai fidelă realității. În același timp, indivizii consumatori de cultură din sânul unei comunități au mai multe șanse să se apropie, să interacționeze cu membri ai altor comunități, de vreme ce folosesc un limbaj comun.

În concluzie, rolul culturii din perspectiva existenței și funcționării comunității Râmnicului Vâlcea este, pe de o parte, de creare a unei coeziuni între indivizi și de stabilire a unei identități proprii (pe planul intern) și de comunicare și interacționare cu alte comunități (pe plan extern).

Dar cultura unei comunități poate fi abordată și din perspectivă economică. În primul rând pentru că, prin intermediul unei astfel de "cărți de vizită" culturale a comunității, indivizi sau grupuri din exterior pot decide să privească comunitatea sau entitățile componente ca pe niște parteneri cu care să deruleze nu numai schimburi de

natură culturală, dar și economice. În acest fel, legăturile culturale pot deveni fundamentul unor parteneriate economice sau sociale, cu beneficii mutuale pentru toți cei implicați. De asemenea, turismul poate fi "provocat" sau augmentat de manifestări culturale de calitate: derularea în rândul unei comunități a unor evenimente culturale poate face mai atractivă comunitatea respectivă din punctul de vedere al turistului, acesta având motive în plus - față de cele ce țin de frumuseți naturale, de calități curative ale factorilor naturali sau de instalații de agrement - să o viziteze. Evident, un aflux crescut de turiști are consecințe pozitive imediate și de perspectivă de ordin economic.

2.1. Necesitatea stabilirii unei strategii în domeniul cultural

Perioada traversată la acest moment de România este una complexă. Situația actuală se datorează faptului că sectorul economic, încă nestructurat complet după căderea economiei centralizate caracteristică regimului comunist, a fost afectat serios de recesiunea economică mondială din ultimii doi ani. Intervențiile de răspuns la efectele crizei au însemnat, în general, reducerea alocărilor bugetare, restrângerea cheltuielilor publice, o scădere a nivelului de trai și o axare pe ceea ce este important din punct de vedere economic pentru traversarea cu succes a perioadei. Astfel, cultura, în ansamblul ei, a devenit neimportantă din punctul de vedere al alocării de resurse, cu efect direct în scăderea calității și intensității manifestărilor din acest domeniu. Concomitent, scăderea puterii de cumpărare coroborată cu acutizarea problemelor cotidiene au dus la o îndepărtare a consumatorului de cultură - fie el existent sau potențial - de actul cultural.

În aceste condiții, se impune o creștere a standardelor de performanță ale actului cultural și o eficientizare a alocării resurselor existente - atâtea câte sunt. Aceste două necesități se pot realiza doar în consecința unei viziuni integrate, unitare la nivelul comunității care să stabilească care sunt direcțiile de urmat astfel încât cultura să rămână o caracteristică puternică a comunității, cu efecte benefice pe plan intern și extern.

2.2. Procesul de elaborare a strategiei

Date fiind caracteristicile domeniului analizat, precum și principalii protagoniști, elaborarea acestei strategii s-a făcut în mod participativ, prin implicarea factorilor culturali locali și ai societății civile. În urma discuțiilor s-au stabilit, în ordine, pașii de urmat:

- necesitatea definirii situației actuale pe piața culturală locală;
- stabilirea țelurilor de atins în urma aplicării strategiei;
- stabilirea efectivă a strategiei de urmat;
- detalierea strategiei într-un plan de acțiune cu măsuri precise.

Esențială în construirea strategiei culturale a municipiului Râmnicu Vâlcea a fost analiza de tip SWOT a sferei culturale locale din perspectiva creșterii participării membrilor comunității la actul de cultură (deopotrivă creatori sau consumatori) și crearea de evenimente și manifestări culturale care să aducă notorietate și beneficii (inclusiv economice) comunității.

3. ANALIZA MEDIULUI EXTERN

3.1. Așezare geografică

Municipiul Râmnicu Vâlcea este situat în jumătatea sudică a României, la 195 km de București, 118 km de Craiova, 100 km de Sibiu, 130 km de Târgu Jiu și 60 km de Pitești.

Reședință a județului Vâlcea, situat în zona centrală a județului, Râmnicu Vâlcea se află în zona colinară a Carpaților Meridionali, la o altitudine medie de 250 m, pe malul drept al râului Olt, la confluența acestuia cu râul Olănești.

Municipiul este situat la distanțe aproape egale (cca. 20 km) de trei importante stațiuni balneo-climaterice, frecventate de turiști din țară și străinătate: Călimănești-Căciulata-Cozia, Băile Olănești și Băile Govora, iar la distanță de 10 km se află stațiunea Ocnele Mari.

Municipiul Râmnicu Vâlcea face parte din Regiunea 4 de Dezvoltare Sud-Vest Oltenia, din care mai fac parte județele Dolj, Gorj, Mehedinți și Olt.

Municipiul Râmnicu Vâlcea este localitate de rangul II, stabilit potrivit prevederilor Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a "Rețeaua de localități". Municipiul Râmnicu Vâlcea este alcătuit din 14 localități componente, conform codului SIRUTA (Sistemul Informațional Român al Unităților Teritoriale Administrative), localitatea se întinde pe o suprafață de aproximativ 9.000 ha, din care cca. 3.500 ha intravilan.

3.2. Populația municipiului, structură etnică și confesională, evoluții demografice

Populația municipiului Râmnicu Vâlcea la 1 iulie 2010 este de 110731 locuitori.

Tendința de evoluție a populației în ultimii ani este una de scădere, cifrele care ilustrează acest fapt fiind următoarele:

- populația la 1 iulie 2005: 111701
- populația la 1 iulie 2006: 111658
- populația la 1 iulie 2007: 111342
- populația la 1 iulie 2008: 110447
- populația la 1 iulie 2009: 110480

Din punct de vedere etnic și religios, municipiul Râmnicu Vâlcea se prezintă ca o comunitate omogenă, fiind caracterizată de o majoritate a cetățenilor de etnie română (98,35% - conform datelor existente la nivelul anului 2002) și de religie ortodoxă (98,67% - conform datelor existente la nivelul anului 2002).

3.2. Dezvoltarea economică

În pofida diversificării mediului economic din ultimele două decenii, Râmnicu Vâlcea continuă să fie un oraș mono-industrial, depinzând - fie prin salariații direct angajați, fie prin cei care lucrează în domenii conexe - de activitatea societăților comerciale de pe Platforma Chimică Sud. Principala unitate economică a municipiului - SC Oltechim SA - nu a probat, în ultimii ani, o înclinație spre sprijinirea culturii locale, dar trebuie menționat că această societate este implicată puternic în handbalul feminin,

echipa cu același nume raportând importante succese la nivel național, european și internațional.

Pe următoarele două poziții ca pondere în activitatea economică a municipiului se situează sectoarele construcțiilor și comerțului.

Ultimii doi ani, marcați de recesiune economică, au afectat toate sectoarele economice din municipiu, fapt care s-a concretizat printr-o lipsă - și mai pronunțată - de implicare financiară în sprijinirea actului cultural. Evenimentele culturale care au primit suport financiar au fost cu precădere cele din domeniul spectacolului, care presupuneau prezența unui public numeros, fără prea multă experiență în consumarea unui act de cultură; celelalte evenimente, cu o caracteristică elitistă, "de nișă", nefiind agreate de sponsori. Această preferință trebuie pusă pe seama unei analize din partea sponsorilor a evenimentului cultural sub raportul cost-rezultat, dar și pe alocarea de sponsorizări pe criterii "sentimentale", "afective", fără vreo consultanță de specialitate din partea unui cunoscător al fenomenului artistic.

3.3. Implicare administrativă, legislație locală

Din punct de vedere administrativ, este evidentă voința de sprijinire a culturii, fie că este vorba de administrația locală a municipiului Râmnicu Vâlcea, fie de cea a județului Vâlcea. Trebuie totuși precizat că multe investiții de amploare în domeniul culturii s-au făcut fără analize premergătoare sub raportul costuri - eficiență, ele fiind determinate fie de conjuncturi de moment, fie de orgolii ale conducătorilor din anumite momente ale instituțiilor finanțatoare. Ulterior s-a demonstrat că unele structuri astfel create fie au consumat mult mai multe fonduri decât cele programate inițial, fie nu s-a ajuns la o exploatare eficientă a lor.

La acest capitol mai trebuie menționată și "arondarea" din punct de vedere politic a instituțiilor administrației publice, fapt care poate duce la o apreciere deformată a actului de cultură care necesită sprijin financiar. Eforturile administrațiilor locale rămân, totuși, notabile.

Sprijinirea domeniului cultural la nivelul județului Vâlcea

La nivel de județ, în anul 2008 a fost aprobată "Strategia Culturală a județului Vâlcea 2008 - 2013", care și-a propus ca obiective:

- îmbunătățirea gradului de acces la cultură al cetățenilor la nivelul comunităților locale;
- creșterea capacității de performanță a instituțiilor culturale vâlcene în promovarea produselor lor la nivel național și european, în condițiile unei finanțări multiple: bugetul propriu, bugete locale, bugetul Consiliului Județean Vâlcea, fonduri nerambursabile din surse centrale, din surse europene și din surse private (sponsorizări).
- păstrarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural material și imaterial, ca modalități de asigurare a identității, ca factori de incluziune și de solidaritate socială, de dezvoltare umană echilibrată și de dezvoltare durabilă a comunităților locale.

Construit cu finanțare din fonduri județene și prin intermediul contractării unui împrumut bancar, noul sediu al Bibliotecii Județene "Antim Ivircanul" a fost inaugurat în

anul 2004, iar cel al Teatrului "Anton Pann" - realizat tot prin bugetare de Consiliul Județean Vâlcea - în anul 2009. Fiecare din aceste două instituții importante de cultură funcționau în sedii impropii.

Sprrijinirea domeniului cultural la nivelul municipiului Râmnicu Vâlcea

La nivelul municipiului Râmnicu Vâlcea, în anul 1995 se înființează Filarmonica "Ion Dumitrescu", care este preluată în administrarea Consiliului Local Municipal Râmnicu Vâlcea în anul 1999, iar în 1998 ia ființă Teatrul Municipal "Ariel", care prelua o mai veche structură de teatru din rândul societății civile.

În anul 2004 se înființează un departament distinct în cadrul Primăriei, cu atribuții în domeniul culturii, sportului și tineretului, iar începându cu anul 2005 se instituie "Taxa specială pentru susținerea financiară a sportului și culturii vâlcene", care alocă, inițial, o pondere de 16% din bugetul astfel constituit; în prezent, din anul 2008, ponderea acestui domeniu în bugetul constituit din această taxă specială este de 20%.

În conformitate cu prevederile Regulamentului de utilizare a bugetului astfel constituit, "vor fi susținute financiar, total sau parțial, toate activitățile culturale, profesioniste sau de amatori, permanente sau sezoniere, inițiate de către administrația locală a municipiului, instituții publice, organizații nonguvernamentale (uniuni de creație, asociații profesionale), persoane fizice sau agenți economici, cu îndeplinirea a cel puțin unuia din următoarele criterii:

- a. activitatea culturală are baza de desfășurare pe raza municipiului;
- b. activitatea culturală are o tradiție de desfășurare la nivelul municipiului sau - în cazul unor activități culturale nou înființate - are un potențial de dezvoltare și receptare semnificativ;
- c. activitatea culturală reprezintă favorabil municipiul pe plan național sau internațional;
- d. activitatea culturală nu are un caracter lucrativ (este o activitate non-profit).

Vor avea prioritate pentru finanțare activități culturale ale căror rezultate (lucrări) vor intra, total sau parțial, în patrimoniul municipiului."

Evoluția cheltuielilor alocate domeniului cultural din bugetul constituit din această taxă în ultimii ani este:

- anul 2009 - 188.106 lei
- anul 2008 - 242.993 lei
- anul 2007 - 112.512 lei

Pentru anul 2010, estimarea bugetară defalcată pe sprijinirea domeniul cultural a fost de 405.686 lei; execuția acestui buget nu a fost aprobată la momentul redactării Strategiei.

În luna mai a anului 2008 a fost inaugurat Cinematograful "Ostroveni", o structură nouă, modernă, ce funcționa pe scheletul fostului Cinematograf "Flacăra", preluat prin hotărâre de guvern de la RADEF. Funcționarea inițială a cinematografului s-a făcut în baza unui parteneriat public-privat, strict în domeniul difuzării de filme, dar răspunsul publicului local tradus prin achiziționarea de bilete a fost sub așteptări, existând multe situații în care filmele nu s-au mai difuzat din lipsă de spectatori. După doar câteva luni, de la sfârșitul aceluiași an, Cinematograful "Ostroveni" a fost preluat în administrare de Teatrul Municipal "Ariel", dându-i-se o utilitate complexă, de sală de cinema, pentru

spectacole de teatru sau găzduirea unor evenimente diverse: gale de filme, show-uri, concursuri cu public, întâlniri cu cetățenii - dezbateri publice etc.

În cursul anului 2010, Primăria municipiului a oferit cu titlu gratuit un spațiu pentru ateliere de creație ale artiștilor membri ai U.A.P. filiala Vâlcea.

3.4. Domenii conexe sferei culturale

Turismul

Caracteristica turistică a municipiului Râmnicu Vâlcea rezidă nu atât din obiective de interes turistic aflate pe teritoriul său administrativ, cât mai ales din poziționarea strategică în centrul unui cerc cu raza de aproximativ 20 km față de trei importante stațiuni balneoclimaterice de renume: Călimănești-Căciulata-Cozia, Băile Olănești și Băile Govora. Aceste stațiuni atrag anual un număr important de turiști din țară și chiar din străinătate, motivați de factorii de cură deosebiți. Trebuie însă precizat că aceste stațiuni oferă strict servicii turistice, infrastructura culturală a fiecăreia din cele trei localități fiind puțin semnificativă: Colecția de arheologie și artă veche bisericească "Petre Gheorghe - Govora" în Băile Govora, Biblioteca "A.E. Baconsky" sau Casa de Cultură din Călimănești. În același timp, în vecinătatea sau pe teritoriul administrativ al acestor stațiuni se află monumente de cult de excepție, care se bucură de un aflux mare de vizitatori: Mănăstirea Govora, Mănăstirea Cozia, Mănăstirea Frăsinei ("Athos-ul românesc"), Biserica de lemn din Albac de la Băile Olănești.

Suplimentar, în "interiorul" acestui cerc se află - la o distanță de 10 km - stațiunea Ocnele Mari, o structură turistică în dezvoltare, care se bucură de un mare interes datorat Salinei Ocnele Mari, inaugurată în toamna anului 2009. De asemenea, în partea de nord a județului se află stațiunile Voineasa și Vidra, aici fiind aprobată, la finele anului 2010, finanțarea pentru realizarea unuia din cele mai mari domenii schiabile din țară.

Din punctul de vedere al ofertei turistice proprii, municipiul Râmnicu Vâlcea prezintă mai multe puncte de interes, printre care structuri de agrement sezonier (Ștrandul "Ostroveni", administrat de Primăria municipiului, care atrage în fiecare vară mii de vizitatori din municipiu, dar și din județele învecinate - Argeș, Dolj, Olt; piscina Casei Tineretului, Grădina Zoologică - în curs de modernizare cu finanțare preponderent de la Ministerul Mediului, Parcul Zăvoi), obiective turistice muzeale (Muzeul de Istorie, Muzeul de Artă, Casa Memorială "Anton Pann", Muzeul Satului Bujoreni) și câteva - relativ puține - obiective arhitectonice supraviețuitoare ale transformărilor urbanistice din perioada comunistă.

Administrația locală a municipiului a luat, în ultima perioadă, mai multe măsuri privind creșterea atractivității turistice a orașului, printre care alocarea gratuită, în fiecare week-end, a zonei centrale pietonale (Scuarul Mircea cel Bătrân) meșterilor populari și artiștilor plastici sau realizarea (în urma unui parteneriat public-privat), de panouri informative turistice pentru zona centrală. Au fost inițiate demersuri pentru realizarea, în apropierea Gării CFR, a unui centru de tranzit al turiștilor către punctele de interes turistic din județ și pentru înființarea, în baza unui program cu finanțare europeană, a unui Centru Municipal de Informare și Promovare Turistică. Nu în ultimul rând, din punct de vedere urbanistic a fost conceput Planul Urbanistic Ostroveni Sud care definește zona de Sud a municipiului drept una cu caracter preponderent turistic și de agrement.

La Râmnicu Vâlcea urmează să funcționeze și un Punct de informare turistică gestionat de Consiliul Județean Vâlcea.

Unitățile de cazare din Râmnicu Vâlcea însumau la nivelul anului 2009 (cele mai recente date existente) aproximativ 995 de locuri de toate categoriile, din care aproximativ jumătate în hoteluri și moteluri, iar un sfert în campinguri.

Educația

Tot mai mult în ultimii ani se poate vorbi de municipiul Râmnicu Vâlcea ca de un "centru universitar", iar tendința este continuă și pentru perioada următoare. Primelor universități din domeniul privat - Universitatea "Constantin Brâncoveanu" și Universitatea "Spîru Haret" - li s-au adăugat mai multe secții ale unor universități de stat din București, Craiova și Pitești, iar un campus universitar se va ridica în perioada următoare pe locul fostei unități militare de la Vlădești.

Cu toate acestea, datorită faptului că majoritatea studenților universităților sau facultăților din Râmnicu Vâlcea sunt locuitori ai orașului sau ai localităților din împrejurimi, coroborat cu faptul că, în mare măsură, învățământul universitar se desfășoară în formele de seral sau cu frecvență redusă, nu se poate vorbi de o "viață studențească" cu toate manifestările ei, inclusiv cele culturale. În municipiu nu funcționează nicio instituție de învățământ superior care să aibă profile de instruire în domeniul artelor sau culturii.

Conform datelor din anul 2009, numărul studenților din Râmnicu Vâlcea era de 6060, din care 5778 înscriși în învățământul superior privat.

În domeniul educației preuniversitare, există o singură instituție de învățământ dedicată domeniului cultural, respectiv Liceul de Artă, care instruieste elevi în mai multe domenii artistice. Această unitate școlară a beneficiat în mai multe rânduri de sprijinul material al administrației locale a municipiului Râmnicu Vâlcea, una din cele mai mari investiții de aici fiind amenajarea mansardei clădirii în care aceasta funcționează, în cursul anului 2009. În afara procesului educațional, Liceul de Artă este și inițiator sau partener în derularea unor evenimente culturale (de ex. Festivalul Național de Muzică Cultă "Tinere Talente").

Tot în acest domeniu trebuie remarcată și activitatea Palatului Copiilor, care a avut și are colaborările multiple în domeniul organizării de evenimente culturale cu impact asupra copiilor.

În domeniul învățământului preuniversitar, în municipiu funcționează un număr de 16 colegii naționale, licee sau grupuri școlare, 11 școli generale și 22 de grădinițe. Populația școlară a municipiului era la nivelul anului 2009 de 20.776 elevi (în scădere constantă în ultimii cinci ani), cărora li se adaugă 3754 de preșcolari (tendință de creștere).

Educația în domeniul culturii prin intermediul școlii nu este o componentă importantă în programa unităților de învățământ din municipiu. Activitățile extra-curriculare ale elevilor din sfera culturală sunt, mai curând, rezultate ale inițiativelor personale ale unor cadre didactice sau ale unor directori de unități școlare, neavând un caracter programatic. Oricum, aceste evenimente - atâtea câte sunt în prezent - se adresează cu precădere elevilor din ciclul primar și mai puțin celor din ciclurile gimnazial și liceal.

Mass media

Peisajul mediatic local poate fi caracterizat drept unul extrem de populat, dar măcinat fie de orgoliile personale ale conducătorilor de mijloace media, fie de greutățile supraviețuirii într-un mediu economic destul de ostil, la care se adaugă arondări mai mult sau mai puțin explicite de natură politică sau economică.

Multitudinea de publicații - cotidiene, bi-săptămânale sau săptămânale, la care se adaugă trei posturi de televiziune, tot atâtea de radio și câteva on-line - nu este de natură să stimuleze fenomenul cultural, evenimentele din această sferă fiind tratate la modul neprofesionist, puținii redactori cu competențe în domeniul cultural nereușind să stămească curente de opinie importante. Evenimentele culturale sunt descrise la modul informativ, preluându-se integral comunicatele de presă transmise de organizatori, relatările sau materialele critice proprii post-eveniment nefiind o caracteristică a presei locale. Cultura locală este ilustrată de emisiuni TV specifice, dar poziționarea lor actuală în grila de programe - ca interval orar sau zi a săptămânii - nu este de natură să ducă la o audiență mărită.

În același timp, mijloacele media de anvergură regională sau națională sunt interesate preponderent de aspectul de "senzațional" al evenimentului local. Din experiența municipalității de organizare a unor evenimente culturale s-a observat dezinteresul presei naționale de a transmite "pro bono" relatări despre astfel de manifestări, cu excepția cazurilor în care personalități politice au fost implicate în derularea lor.

La acest capitol al mass-media trebuie amintită și existența unor publicații de factură strict culturală - revistele "Povestea Vorbei", Editată de Societatea Culturală "Anton Pann", "Forum V", editată de Forumul Cultural al Râmnicului sau alte publicații cu caracter religios editate de Arhiepiscopia Râmnicului, la care se adaugă revista anuală "Studii Vâlcene", realizată de Forumul Cultural al Râmnicului cu finanțarea Primăriei municipiului Râmnicu Vâlcea - dar datorită unor tiraje reduse impuse de considerente economice, dar și a unei lipse de interes din partea cititorilor, aceste publicații au mai degrabă un circuit "închis", fiind în primul rând apreciate de cei care contribuie la realizarea lor și mai puțin de un public larg.

4. POTENȚIALUL CULTURAL LOCAL

4.1. Istoria trecutului cultural al orașului

Așezat ceva mai jos de ieșirea Oltului dintre munți și unde acesta primește, venită din munții Căpățanei, apa vechiului Râmnic (Olăneștiul de astăzi), la întretăierea drumurilor sării (pe apă și pe uscat) și a altor drumuri comerciale, Râmnicu Vâlcea atestă una din cele mai vechi locuri din nord-estul Olteniei (conform cu descoperirile arheologice de la Căzănești, Valea Râii, Cetățuia ș.a.); el a fost din cele mai îndepărtate vremi un mic târg, iar în perioada daco-romană a devenit un orașel.

Cel mai vechi document cert privitor la Râmnicul medieval este din 20 mai 1388, un hrisov prin care domnitorul Mircea cel Mare dăruiește mănăstirii Cozia, între altele, "o moară la Râmnic" și "curtea Hinăteștilor" de peste apa Râmnicului. În anul următor, la 4 septembrie 1389, Mircea cel Mare atesta Râmnicul drept "orașul domniei mele" - marcând statutul acestuia de a fi oraș domnesc, scaun de judecată, sediu (parțial) al cancelariei și administrației domnești, cu privilegii, dar și obligații speciale față de curtea voievodală.

Cu toate acestea, "Râmnicul trebuie să fi avut un trecut mai mult decât secular" sublinia istoricul Aurelian Sacerdoțeanu, afirmație întărită de unele documente săsești, ungurești, franciscane sau de unele legende locale. Este de amintit în acest sens, evocarea, în spațiul Râmnicului, a unui așezământ monahal existent înainte de 1372 (data ctitoririi primei mănăstiri olteneste, Vodița, de către sfântul Nicodim), așezământ care, corelativ cu acela de la Cozia veche (după unii, datat la începutul secolului XIV), a constituit, în arealul Olteniei, un al doilea pol de viață spirituală încheagată; aceasta ar fi îndreptățit mutarea aici, după 1418 (data morții lui Mircea cel Bătrân), a Mitropoliei Severinului (cucerit acum de către regatul ungar).

Prin hotărârea sinodului Mitropoliei Ugrovlahiei și a domnitorului Radu cel Mare, în anul 1503 se înființează Episcopia Râmnicului, consfințită ca o continuatoare a Mitropoliei Severinului - ceea ce va face ca, din același secol XVI, să fie numită Episcopia Râmnicului - Noul Severin. Odată înființată, Episcopia Râmnicului va deveni centrul în jurul căruia va constela viața cultural-spirituală din Râmnic, atât și așa cum putea să aibă aceasta o consistență în acele timpuri. Dat fiind întregul areal oltenesc pe care îl cuprindea nou înființata episcopie, viața cultural-spirituală ce se va desfășura sub auspiciile acesteia va avea o anvergură largă și se va realiza în strânsa conlucrare cu așezămintele de cult din Oltenia (Valahia mică), iar, mai aproape, cu mănăstirile Cozia și Bistrița, din rândul cărora i-au fost aleși cei mai mulți și destoinici ierarhi (episcopi, apoi mitropoliți).

În activitatea sa, Episcopia Râmnicului a sprijinit politica cultural-spirituală a domnitorilor din secolele XVI-XVIII, dintre care mulți au fost legați în mod special de Râmnic (prin scaune de judecată, prin ctitorii, acordare de privilegii, dar și campanii militare): Radu cel Mare, Mircea Ciobanul, Pătrașcu cel Bun, Mihai Viteazul, Radu Șerban Basarab, Matei Basarab și Constantin Brâncoveanu. Privitor la etapele devenirii Episcopiei Râmnicului, se poate spune că secolul XVI a fost secolul înființării și consolidării, secolul XVII - cel al personalizării și al consacării contribuției sale la viața cultural-spirituală a țării, în timp ce secolul XVIII a fost secolul marilor sale contribuții la istoria culturii și spiritualității românești, pentru care Râmnicul a fost supranumit, de către Nicolae Iorga, "capitala tipografilor".

Renumele actual al județului Vâlcea de "poseșor" al celor mai multe și mai de seamă lăcașuri de cult din țară, după cele din Nordul Moldovei, vine din acea perioadă. Astfel, în răstimpul în care în arealul Vâlcei au fost ctitorite mănăstirile Cozia, Bistrița, Govora, Dintr-un Lemn, Iezer, Arnota, Turnu, Hurezi, Surpatele, Sărăcinești ș.a., în Râmnic s-au construit Biserica Episcopală (cu hramul „Sfântul Nicolae”), Biserica "Buna Vestire" a schitului Hinătești (menționată în 1388, în hrisovul lui Mircea cel Bătrân), Biserica "Sfântul Dumitru" (datare secolul al XV-lea), Biserica "Sfinții Arhangheli

Mihail și Gavriil" de la Schitul Arhanghel (datat 1489-1490), Biserica "Buna Vestire" (ctitorie din 1509-1510), Biserica "Cuvioasa Parascheva", cunoscută și sub numele de biserica domnească (ctitor, în 1554-1557, Pătrașcu Vodă cel Bun), Biserica "Sfinții Voievozi" a schitului Cetățuia (ctitor, în 1677-1680, Mitropolitul Teodosie), Biserica "Sfântul Gheorghe" (ctitor, la sfârșitul secolului al XVII-lea, Mitropolitul Teodosie), Biserica "Toți Sfinții" (ctitorie din anii 1762-1764).

Tot de atunci datează și înființarea și susținerea de școli mănăstirești - la Cozia, Bistrița, Govora, dar și la Episcopia Râmnicului, și anume școli de copişti, grămatici, logofeți, dascăli, de zugravi, de cântăreți bisericești, mulți dintre aceștia fiind destinați integrării în viața publică, în cancelaria și administrația domnească. Cei mai mulți și importanți cărturari reprezentând școlile mănăstirești, ca și școala episcopală de la Râmnic, s-au ilustrat în secolul al XVIII-lea. În privința zugravilor râmniceni, aceștia erau organizați, în secolul al XVIII-lea, într-o breaslă proprie.

În domeniul învățământului, trebuie menționate Școala în limba română înființată de către episcopul Antim Ivireanul (1705-1708), cu caracter gratuit, pentru clerici, cântăreți și grămatici, cu învățăcei din eparhia Râmnicului, dar și din Transilvania, Școala domnească de limbă slavonă (1741-1755), inițiată pentru a contracara influența grecească în cultul ortodox românesc, transformată apoi în Școala românească și grecească, în 1746 sau Școala românească - în perioada 1800-1831.

Contribuția proprie a Episcopiei Râmnicului la stimularea și dezvoltarea artei românești în perioada medievală și în cea premodernă s-a manifestat în construcția de lăcașuri de cult, stimularea funcționării de școli de zugravi în așezămintele mănăstirești importante, precum și la Episcopia Râmnicului, pentru asimilarea codului erminic (teologic) al picturilor murale din biserici, precum și a stilurilor diferite de la secol la secol, stimularea funcționării de școli de cântăreți bisericești în așezămintele mănăstirești importante (Cozia, Bistrița, Dintr-un Lemn, Govora), precum și la Episcopia Râmnicului, unde se pregăteau pentru a sluji în biserică (ca preoți și diaconi) și tineri din Transilvania.

Promovarea tiparului a reprezentat pentru Râmnic o strategie de influențare spirituală și culturală a publicului într-o perioadă de ieșire din evul mediu și ca strategie de cristalizare, identificare și unitate confesională ortodoxă, în confruntarea cu prozelitismul catolic și protestant. În acest sens, tradiția tiparului românesc consemnează câteva momente semnificative ale sale petrecute în arealul Episcopiei Râmnicului: 1508-1512 - primele trei tipărituri românești (Liturghierul, Octoiul, Evangheliarul) realizate în vremea domnitorilor Radu cel Mare, Mihnea cel Rău și Neagoe Basarab, la mănăstirea Bistrița; 1636-1642 - șase tipărituri religioase, între care și Pravila mică, la tiparnița de la mănăstirea Govora, unde a funcționat și o "școală înaltă" de profil religios și cultural, care pregătea și tipografi, promotor al acestora fiind Mitropolitul Teofil (fost episcop la Râmnic), cu sprijinul domnitorului Matei Basarab și al logofătului Udriște Năsturel. În 1705, o dată cu venirea sa ca episcop al Râmnicului, Antim Ivireanul își aduce tipografia proprie de la mănăstirea Snagov și ctitorește centrul tipografic al Râmnicului, tipărind în trei ani (1705-1707) nouă cărți de profil religios; importanța celor mai multe din acestea (Antologhiomul sau Floarea cuvintelor - 1705, Octoiul, Evhologhion [Molitvenic și Liturghier], Adunare slujbei a Născătoarei de Dumnezeu - 1706 ș.a.) constă în aceea că reprezintă treapta superioară spre desăvârșirea transpunerii în limba română a slujbelor de cult ortodox, spre autohtonizarea limbajului liturgic (integrarea limbii române între limbile sacre). Potrivit strategiei politice și culturale a domnitorului Constantin

Brâncoveanu și a mitropolitului Teodosie, tipăriturile râmnicene ale lui Antim Ivireanul au fost răspândite și la românii din Transilvania, expuși prozelitismului catolic și protestant.

În bună măsură, activitatea episcopilor râmniceni din secolul al XVIII-lea (Antim, Damaschin, Inocenție, Climent, Grigorie Socoteanu, Partenie, Chesarie, Filaret, Nectarie) s-a sprijinit pe conlucrarea cu importanți cărturari ai vremii și cu mari tipografi.

Prin cantitatea, dar și calitatea tipăriturilor, îndeosebi cărți de cult, dar și cărți didactice, prin larga lor difuziune în cele trei provincii istorice românești, dar și în sudul Dunării și în Orient (la muntele Athos), prin numărul mare de cărturari, dar mai ales de tipografi valoroși, care-și transmiteau meșteșugul din tată în fiu și erau solicitați să lucreze și în alte centre (Blaj, Sibiu, București), Râmnicul a binemeritat definirea de către marele istoric Nicolae Iorga drept "capitala tipografilor" români în secolul al XVIII-lea. Este de menționat faptul că aici Ienachița Vacărescu și-a publicat pentru prima dată, în 1787, lucrarea lui capitală "Observații sau băgări de seamă asupra regulilor gramaticii rumânești", adăugând, după modelul lucrărilor baroce de acest fel, și un capitol despre prozodie (ediția a doua, la Viena). Tot în acest centru s-au tipărit cărți didactice ("Întâia învățătură pentru tineri și Bucoavna") și pentru școli sârbești de limbă slavonă organizate de Mitropolia din Karlovitz, la mijlocul secolului al XVIII-lea, iar, în 1806, o carte de cult ("Chiriacodromion") în limba bulgară modernă, la comanda mitropolitului bulgar (în exil) Sofronie Vraceanski.

Printr-o tradiție inaugurată de domnitorul Neagoe Basarab, episcopul Râmnicului - Noul Severin era considerat al doilea în sfântul sinod și, ca atare, primul candidat la scaunul de mitropolit, în care de multe ori chiar a fost ales. Astfel, dintre episcopii Râmnicului, au fost aleși - desigur, în primul rând, datorită calităților lor duhovnicești, cărturarești și gospodărești - ca mitropoliți Macarie, Eftimie și Mihail I (în secolul al XVI-lea), Teofil II, Ignatie Sărbul, Varlam (în secolul al XVII-lea), Antim Ivireanul, Grigorie Socoteanu, Filaret, Nectarie (în secolul al XVIII-lea).

Activitatea Episcopiei Râmnicului în perioada pre-modernă (1780-1830) poate fi caracterizată prin câteva trăsături:

- a) continuarea tradiției vieții spirituale, culturale și artistice, prin refacerea așezămintelor de cult afectate de evenimentele istorice și de cele culturale, precum și construirea de noi lăcașuri;
- b) continuarea performantă a școlilor de caligrafi și miniaturiști, de pictură și de muzică din mănăstirile vâlcene și din Episcopia Râmnicului;
- c) continuarea - cu dificultăți, întreruperi, dar și cu stăruințe - a activității tipografiei episcopale;
- d) ieșirea cărturarilor vâlceni de seamă din spațiul autarhic local, abordarea de către ei a unor subiecte de interes național și impunerea personală în cultura și literatura română de atunci.

Așadar, doar cu aportul Episcopiei Râmnicului și al școlilor mănăstirești patronate de ea, fără nicio altă instituție culturală specializată, Râmnicul reușește să fie - în Evul Mediu, ca și în perioada premodernă - nu doar un oraș domnesc, ci și un centru cultural-spiritual și artistic rezonant în viața românilor de pretutindeni.

Epoca modernă

Manifestându-se timid în primii ani care au urmat revoluției lui Tudor, cultura scrisă a vâlcenilor - în general și a rămniceștilor - în special, a cunoscut ulterior o dezvoltare din ce în ce mai pronunțată, în special în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În ansamblu, pentru prima jumătate a secolului al XIX-lea, preocupările culturale reprezintă o atribuție oarecum colaterală - ca să nu spunem, minoră - a autorităților județului și orașului, exercitată mai ales în urma unor ordine venite de la instituția centrală superioară - Departamentul Treburilor din Lăuntru (Ministerul de Interne de mai târziu). Așa cum rezultă din documentele timpului, acestea se rezumă de regulă la recomandarea unor cărți tipărite în capitală.

Tipografia: Activitatea tipografiei episcopale continuă (cu unele întreruperi) și în această perioadă, chiar dacă ea nu va mai cunoaște strălucirea de altădată. În 1866, episcopul Calinic a donat orașului Râmnic tipografia sa personală, cumpărată anterior prin mijlocirea mitropolitului Andrei Șaguna. Cu diferite modificări ulterioare, aceasta a dăinuit până în anul 1944, fiind arendată la diverși tipografi.

Biblioteca: Prima bibliotecă publică de la Râmnicu Vâlcea a fost înființată (ca și în alte județe și localități ale țării), ca urmare a unei circulare emise la 1 iulie 1840 de către Vornicia din Lăuntru, prin care Magistratul (viitoarea Primărie) Râmnic era obligat să prevadă în bugetele lor fonduri atât pentru confecționarea mobilierului adecvat, cât și pentru procurarea cărților necesare, biblioteca urmând să se amenajeze - obligatoriu - în incinta Școlii Normale de aici; ea servea astfel ca bibliotecă școlară, dar era și publică, cititorii ei fiind școlarii, învățătorii și diverși locuitori ai orașului, doritori de lectură și cultură. Biblioteca Episcopiei Râmnicului se îmbogățise, de-a lungul timpului, cu o serie de cărți importante care să servească preoților și cărturarilor de aici, precum și ucenicilor care vor învăța carte la școlile care au funcționat, până târziu, în mănăstiri.

Asociații culturale: În domeniul asociațiilor culturale, în anul 1865 se înființează la Râmnicu Vâlcea o "asociație de cuget", iar în același an se exprimă public adevărată dorință pentru înființarea aici, printre primele din țară, a secțiunii județene a "Societății pentru Învățătura Poporului", apărută la București cu puțin timp înainte. În ziua de 1 martie 1891, cadre didactice din Râmnic și alți intelectuali au înființat filiala vâlceană a "Ligii pentru Unitatea Culturală a Tuturor Românilor". Beneficiind de solitudinea, eforturile și sprijinul unor cunoscute personalități politice, administrative și culturale din Vâlcea, membrii din conducerea asociației au alcătuit un plan de acțiune coerent și eficient, desfășurând o serie de activități culturale de anvergură și reușind să organizeze, în scurt timp, secții într-o serie de localități ale județului. La 23 august 1898 a luat ființă "Societatea Culturală din județul Vâlcea", în prezența ministrului instrucțiunii, Spiru Haret și a peste 150 de persoane, între care 135 erau directori de școli, profesori și învățători. La 9 aprilie 1901 se pun bazele unei filiale a Societății "Steaua" care, subscriind la statutele "centralei" din București, avea ca scop "a lucra pentru întinderea învățături în popor", folosind ca mijloc esențial "tipărirea și răspândirea de scrieri și publicații morale".

Teatru: Sala "Elias", numită apoi "Adreani" (pe locul căreia se va construi cinematograful "Modern" de mai târziu, astăzi sediul Teatrului "Anton Pann"), va găzdui, începând cu 1873, timp de peste o jumătate de secol, cele mai prestigioase teatre din țară, la trecerea lor prin Râmnic. În întreaga mișcare culturală în general și teatrală în special,

ale acestei perioade, un rol de seamă l-a jucat Constantin Popian – regizor, scenograf, creator de costume, peruchier și machior și, nu în ultimul rând, dramaturg. În anul 1907, în același an cu Iașul cultural, în sala teatrului Adreani din Râmnicu-Vâlcea au rulat primele spectacole cu filme.

Muzică: În domeniul muzical se cuvin menționate, în primul rând, contribuțiile prețioase aduse de Anton Pann la dezvoltarea muzicii bisericești, atât în perioadele "bucureșteană" și "brașoveană", cât și în intervalele de timp petrecute în județul Vâlcea, în special la Râmnic: 1826-1828 (ca profesor la o școală de muzică din cadrul Episcopiei Râmnicului) și 1837, 1839-1840 etc. (poetul venea în fiecare vară la Râmnic, nu numai cu "afaceri" de cărți, dar și pentru că îi plăcea orașul). În prezența lui Anton Pann, aflat la Râmnic, la 29 iulie 1848, pe locul actualului Parc Zăvoi, este intonat, pentru prima dată într-un cadru oficial, Imnul de Stat de astăzi al României, cântecul "Deșteaptă-te, române!" pe versurile poetului transilvănean Andrei Mureșianu. La 29 iunie 1907 se pun bazele Societății Muzicale din Vâlcea, iar în 1908 ia ființă, cu sprijinul profesorilor de muzică din oraș, Societatea Filarmonică "Progresul". Începând cu anul școlar 1913/1914, la Gimnaziul "Al. Lahovari" din Râmnic este angajat ca profesor de muzică primul cadru calificat în domeniu, absolvent al Conservatorului de Arte Frumoase din București.

Arta plastică: În 1908, eminentul profesor, latinist și om de cultură Eliodor Constantinescu înființează la Râmnicu-Vâlcea "Ateneul de conferințe și producțiuni artistice", cu un important rol în stimularea și sprijinirea mișcării artistice locale. În capitala de județ, se vor afirma pictorii Constantin Iliescu (1899-1980), Emil Ștefănescu și sculptorul Constantin Mihăilescu, care a rămas cunoscut vâlcenilor (și nu numai), mai ales prin grupul statuar cunoscut sub numele "Renașterea/Descătușarea României", aflat în Parcul Zăvoi.

Presa: Primul ziar local s-a numit "Vâlcea" și a văzut lumina tiparului în anul 1876. În anii care au urmat, numărul ziarelor și gazetelor vâlcene va crește spectaculos: "Gazeta Vâlcii" (1882), "Vâlceanul" (1896), "Adevărul Vâlcii" (1897), "Râmnicul" (1906), "Opinia Vâlcii" (1908-1911), "Buciumul Vâlcii" etc..

Literatura: La Râmnicu Vâlcea sau în timpul peregrinărilor sale prin județ își va fi conceput Anton Pann unele din creațiile literare care l-au făcut vestit. În mod sigur, aici se vor naște cunoscutele versuri dedicate Anicăi (nepoata stareței Platonida de la Mănăstirea Dintr-un Lemn) - romantica iubire a poetului. În aceste sejururi râmnicene, el va locui într-o casă din apropierea centrului orașului, devenită astăzi "Casa memorială Anton Pann". În paralel cu studiile de istorie, teorie și practică a învățământului, prof. Eliodor Constantinescu (n. 1878, Râmnicu Vâlcea) va publica "Discuții în jurul clasicismului în Franța" (1912) și – mai ales – își va începe activitatea de strălucit traducător din clasicii latini, în special din Plaut. Printre scriitorii care au activat în această perioadă, se numără avocatul și omul politic Lazăr Popescu, membru al Societății Scriitorilor Români, se pare primul vâlcean cu această calitate, ale cărui piese de teatru s-au bucurat de un oarecare succes în epocă, cel puțin în Vâlcea.

Epoca contemporană

Perioada interbelică

Asociații culturale: În acești ani, au acționat o serie de societăți, asociații și cercuri, o bună parte înființate înainte de primul război mondial, dar și altele nou

întemeiate. Reamintim și importanta Consfătuire a Cadrelor Didactice din Vâlcea (octombrie 1929), când s-a hotărât reorganizarea cercurilor culturale și înființarea de cămine culturale în fiecare sat din Vâlcea. La Râmnic, își continuă activitatea, cu foarte bune rezultate, secțiunea Vâlcea a Ligii pentru Unitatea Culturală a Tuturor Românilor. În aceeași perioadă, acționa la Râmnicu Vâlcea și Asociația Culturală a Județului Vâlcea, cu care Liga avea legături de colaborare, Societatea "Renașterea" a Eparhiei Râmnicul-Noul Severin, Societatea Studenților Vâlceni ș.a. Alături de ele existau "Căminul cultural și religios Buna Vestire", înființat în 1926, sau Căminul cultural "Constantin Brâncoveanu", care funcționa în raza parohiei "Cuvioasa Paraschiva", înființat în 1938.

Bibliotecă: În 1926, în urma demersurilor episcopului Vartolomeu Stănescu, a avut loc cea mai importantă și mai amplă reorganizare a bibliotecii Seminarului teologic râmnician. Unul dintre obiectivele importante ale filialei Vâlcea a "Ligii pentru Unitatea Culturală a Tuturor Românilor", a fost înființarea unei bibliotecă, care va deveni bibliotecă publică. Între anii 1924-1925, în Râmnic (pe str. Mihai Bravu) a mai existat o bibliotecă publică, purtând numele lui Alexandru Costeanu – un erou râmnician din Primul Război Mondial; pe lângă Căminul Cultural al orașului Râmnicu-Vâlcea, funcționa, de asemenea, o bibliotecă publică.

Teatru: În 1921, la Râmnicu-Vâlcea, se formează Societatea Culturală "Muncitorul", care își avea sediul său și ziarul cu același nume; din această societate s-a format o echipă de teatru, care în același an a prezentat piesa "Năpasta" de I. L. Caragiale. Începând cu luna septembrie 1923, la inițiativa episcopului Vartolomei Stănescu al Râmnicului, Constantin Popian și colaboratorii lui (P. C. Mardale, preotul Tomescu, Teodor Geantă ș. a.) au înființat o echipă de teatru stabilă, a Episcopiei; aceasta și-a desfășurat activitatea până spre anii 1938-1940. Viața teatrală din Vâlcea n-a stagnat, întrucât – ca și în perioada anterioară – renumite teatre din București și din alte orașe mari ale țării, dădeau cu regularitate spectacole la Râmnicu-Vâlcea.

Artă plastică: Imediat după război, artistul plastic (sculptor și pictor) prof. C. Mihăilescu a înființat un "Cerc de educație artistică". Același artist o va convinge pe Esmeralda Capelleanu, soția răposatului Paul Capelleanu, să doneze Liceului "Al. Lahovari" colecția de tablouri rămase de la soțul său – cu care se va înființa un muzeu purtând numele donatorului; mai târziu, tablourile din colecția menționată vor ajunge la Muzeul Județean de Istorie (Muzeul de Artă "Casa Simian" de astăzi). În domeniul picturii, în acea perioadă, s-a afirmat Emil Ștefănescu și – în pictură și peisagistică – Constantin Iliescu.

Muzică: Și aici au existat inițiative benefice pentru aducerea la Râmnic a unor mari personalități ale muzicii românești, nu numai în scopul petrecerii elevate a timpului liber al vâlcenilor, ci și pentru formarea gustului muzical al acestora: la 12 martie 1921, publicul vâlcean i-a făcut o primire entuziastă marelui compozitor George Enescu, care a concertat, în acea zi, în sala teatrului Adreani. În 1919 se reînființează – alcătuită din elevi, profesori și alți iubitori de muzică din localitate – o orchestră ce se va transforma, mai târziu, în "Asociația de Muzică a Orașului". În această perioadă se va înființa și își va desfășura activitatea "orchestra semisimfonică" a orașului, care va da o serie de spectacole de teatru muzical, de factură populară. Printre animatorii și susținătorii cei mai entuziasmați și cunoscuți ai orchestrei, s-au numărat profesorii Ion Zgondea, Teodor Geantă, Constantin Popian și alții.

Presa: În perioada interbelică, presa vâlceană cunoaște un număr considerabil de titluri. "Viitorul Vâlcii" (1920-1939), "Muncitorul" (1924-1935), "Învățătorul" (1925-1947), "Îndrumarea Vâlcii" "Curierul muncii" (1929-1932), "Lupta dreaptă" (1931), "Observatorul" (1934), "Tribuna Vâlcii" (1936-1937) etc. Una dintre cele mai bune periodice interbelice, a fost "Naționalul Vâlcii" (1928-1937) - spre deosebire de multe altele, publicația acorda spații importante aspectelor culturale ale județului.

Literatura: În domeniul literaturii, își vor continua activitatea scriitorii care activaseră în acest domeniu și înainte de 1918: în 1923, Eliodor Constantinescu va publica studiul "Qualis Plauti tempore conditio mulieris fuerit" (literar: "Condiția femeii în vremea lui Plaut"), iar peste doi ani - cea mai cunoscută lucrare a sa, care i-a adus o notorietate națională ca latinist: "Comediile lui T. M. Plautus. Studiu. Amphitrio". Pe lângă unele broșuri și articole cu conținut politico-social și juridic, Lazăr Popescu continuă să publice creații literare - nuvele ("Ocna" - 1929), dar mai ales piese de teatru: "Fiul naturii" (1924), "Puterea ochilor" (1924), "Maestrul vremii" (1928), "Nunta" (1934). În multe publicații care apăreau la Râmnic, vor publica nume mari, precum Gib Mihăescu, Theodor Bălășel, Gheorghe Bobei, O. G. Bogardo ș.a.

Perioada postbelică

Pentru Râmnic (dar nu numai), perioada imediat următoare celui de-al doilea război mondial este marcată de activitatea profesorului Leca Morariu, stabilit aici împreună cu soția sa în urma ocupării Basarabiei de către ruși. În scurt timp, universitarul basarabean a devenit un moment de referință pentru viața culturală a Râmnicului. Pe lângă contribuția pe care și-a adus-o - ca profesor în domeniu - la dezvoltarea învățământului muzical vâlcean, pasiunea și preocupările lui pentru muzică au condus la alcătuirea unui ansamblu de cameră, în componența căruia, pe lângă cei doi soți inițiatori, intrau colegi instrumentiști de la școala de muzică din oraș. Când la Vâlcea ia ființă orchestra semisimfonică a Casei de Cultură din Râmnic, soții Morariu își vor da concursul, printre primii, la organizarea și reușita acțiunilor întreprinse de noul ansamblu, înființat la câțiva ani după război, în cadrul Palatului de Cultură. Casa de sub Capela, a profesorului cărturar Leca Morariu, a adăpostit și colocvii literare, cu care ocazie se comentau ultimele apariții editoriale, noile orientări artistice, traducерile la modă pe atunci etc.

Tipografii: În martie 1945, la instalarea guvernului Petru Groza, în Râmnicu Vâlcea funcționau două tipografii: "Gutenberg" și "Unirea. La 6 decembrie 1948, tipografiile din oraș au fost comasate, formând "Întreprinderea Poligrafică Râmnicu-Vâlcea", care va trece, în 1950, sub conducerea "Întreprinderii Tiparul Roșu" din Sibiu. În anul 1951 se înființează "Centrul Poligrafic nr. 9 Râmnicu-Vâlcea", pentru ca din 1956, o dată cu reorganizarea Comitetului Regional pentru Cultură și Artă, toate tipografiile din cuprinsul regiunii Argeș să formeze o unitate poligrafică regională sub denumirea de "Întreprinderea Poligrafică Argeș", cu sediul în Pitești.

Asociații culturale: În domeniul cultural, își continuă activitatea mai vechile (antebelice) cămine culturale, unele fiind rebotcate. Principalul cămin cultural din Râmnicu Vâlcea, redenumit "Ștefan Gheorghiu", va fi reactivat, devenind scena unor reușite spectacole de teatru și nu numai. În afară de instituțiile raionale, apoi județene care și-au avut sediul în Râmnicu Vâlcea ("Comitetul de Cultură și Artă", "Întreprinderea

Cinematografică a Județului Vâlcea", "Filiala Vâlcea a Arhivelor Naționale", "Casa Județeană a Creației Populare", "Centrul de Librării"), au desfășurat activitatea mai multe instituții de cultură și alte structuri organizatorice culturale: Casa de Cultură (Palatul de Cultură) din Râmnicu-Vâlcea, Școala Populară de Artă, Asociația Folcloriștilor Vâlceni, Fotoclubul „Floarea de Colț” etc.), în anul 1957 a fost înființat Cercul Cultural ”I. L. Caragiale” din Râmnicu Vâlcea, care își va desfășura activitatea (reuniunile de lucru) în incinta Palatului de Cultură.

Teatru: Tradiția dramatică este ridicată pe o treaptă superioară în anul 1945, când pe scena Căminului Cultural din Râmnicu Vâlcea s-a încheiat ceea ce avea să devină, printr-o intensă activitate, Teatrul Popular de mai târziu. În cadrul Căminului ”Ștefan Gheorghiu”, colectivul a urcat pe treapta cea mai de sus a afirmării, prezentându-se, în 1955, la primul concurs republican, organizat de Confederația Generală a Muncii, unde a obținut premiul II și medalia de argint, cu comedia ”Gaițele”, de Al. Chirițescu. Râmnicu Vâlcea a intrat astfel în arena competițională a Teatrului de amatori, fiind finalist în toate edițiile Festivalului Bional de Teatru ”I. L. Caragiale” și obținând numeroase premii. Multă vreme, formația de teatru amatori a suplinit lipsa unui teatru profesionist, producându-se și în spectacole organizate în străinătate. Ca o recunoaștere a meritelor colectivului de interpreți, acesta a fost ridicat de forurile superioare la rangul de Teatru Popular al Palatului de Cultură din Râmnicu Vâlcea, iar în perioada imediat următoare anului 1989, liderul său - regretatul Goange Marinescu - a reușit să aducă teatrul vâlcean, din 1990, la condiția de Teatru de Stat.

Opereta: La 14 mai 1961, din inițiativa și prin perseverența profesorului Vasile Roman, șeful Secției de Învățământ și Cultură a raionului Râmnicu-Vâlcea, a avut loc premiera operetei ”Crai nou” de Ciprian Porumbescu, pe un libret de Vasile Alecsandri. Între anii 1961-1973, colectivul Palatului de Cultură a jucat patru operete (”Crai nou” de Ciprian Porumbescu, ”Mam' zelle Nitouche” de Florimond Hervé, ”Vânzătorul de păsări” de K. Zeller și ”Pericola” de Offenbach), din care trei au fost distinse cu Medalia de aur și titlul de laureat. Renumitul colectiv de operetă din Vâlcea n-a avut condiții de creștere a unei noi generații de interpreți. O parte, totuși - orchestra - s-a individualizat, devenind orchestră semisinfonică. Pe baza orchestrei și a corului de cameră ”Euphonia”, datând din 1982, s-a înființat, în 1995, Filarmonica de Stat ”Ion Dumitrescu”, instituție de cultură ce funcționează actual în administrarea Primăriei municipiului Râmnicu Vâlcea.

Estrada: În anul 1952, câțiva tineri intelectuali au abordat un alt gen de spectacol, estrada, atrăgând ca interpreți tineri talentați, dornici de afirmare scenică. Primul spectacol, ”Critica la microfon”, a fost considerat un adevărat eveniment artistic și s-a jucat cu săli pline, în stagiunea 1952-1953, fiind urmat, ulterior de alte spectacole de succes. În anul 1975, în cadrul Casei de Cultură a Sindicatelor, s-a hotărât reactivarea colectivului de estradă, cu spectacolul ”La estradă... în doi timpi”. În decursul a peste cincizeci de ani, pe scena Teatrului Adreani, a Liceului ”Al. Lahovari”, a Palatului de Cultură și a Casei de Cultură a Sindicatelor, au jucat în formațiile de teatru, estradă, operetă și alte genuri muzicale, peste o mie de artiști amatori din mai multe generații.

Muzica: Societatea ”Prietenii Muzicii și ai Teatrului” a inițiat, în 1976, o formă nouă, unică în România, de continuare sistematică și de adâncire a studiului interpretării vocale și instrumentale de către elevi cu perspective de afirmare în domeniul muzicii culte: ”Cursurile muzicale de vară”. În anul 1979, Uniunea Criticilor Muzicali din România a hotărât să inițieze un festival național al ”Tinerelor talente”, care va deveni o

manifestare tradițională, un brand al vâlcenilor, având-o ca director artistic, ani de-a rândul, pe Rodica Sava – redactor șef la Radiodifuziunea Română.

Atât mișcarea teatrală, cât și cea muzicală, au cunoscut numeroase momente de afirmare, datorate unor personalități de marcă din Vâlcea, cum sunt compozitorii Ion Dumitrescu, Nicolae Oancea, Gheorghe Dumitrescu, muzicologii Ionel Geantă, Victor Giuleanu și Gheorghe Merișescu, artistul liric Mircea Buciu, actorii Dem Rădulescu, Florin Zamfirescu, Cornel Vulpe și mulți alții.

Cinematografia: În această perioadă, în Râmnic au funcționat două cinematografe: "Unirea" - situat în incinta actualului colegiu "Al. Lahovari" (azi – sala de concerte a Filarmonicii "Ion Dumitrescu") și "Modern" - într-o clădire proprie (în prezent, demolată, pentru a face loc sediului al Teatrului "Anton Pann"), ridicată aproximativ pe locul unde s-a aflat fostul teatru "Adreani"; o dată cu construirea cartierului Ostroveni, aici s-a inaugurat cel de-al treilea cinematograf al orașului – "Flacăra", reamenajat în zilele noastre. Un al doilea aspect care se merită subliniat, este cinefilia: în anii '60, își desfășurau activitatea în județ mai multe cinecluburi; printre cele mai active și mai cunoscute, erau Cineclubul "C. I. Nottara" (cel mai vechi din municipiu) al Casei de Cultură din municipiul Râmnicu-Vâlcea, Cineclubul „Dr. Suciu” al sindicatului sanitar și cele ale sindicatelor de la ICH Lotru și Combinatul Chimic Râmnicu-Vâlcea.

Biblioteci: După război, ca bibliotecă publică, mai funcționa încă cea din cadrul Căminului Cultural înființat în Râmnic mai înainte și numit, după război, "Ștefan Gheorghiu"; acesta va fi reactivat și va deveni scena unor reușite spectacole de teatru și nu numai. La 1 noiembrie 1950, aici se va înființa Biblioteca Orășenească din Râmnicu Vâlcea, care se va transforma, la scurt timp, în Biblioteca Centrală Regională Vâlcea și apoi în Biblioteca Centrală Raională Râmnicu Vâlcea, devenită - la 1 februarie 1968 - Biblioteca Municipală. La 4 martie 1974, instituția va primi statutul de bibliotecă Județeană, pe care îl are și în zilele noastre, cu denumirea completată în urma atribuirii – la 8 noiembrie 1991 – a numelui "Antim Ivireanul"; Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul" Vâlcea. De-a lungul anilor, instituția și-a mutat sediul de mai multe ori, în localuri improprii, până în anul 2004, când s-a dat în funcțiune modernul sediul al bibliotecii.

Instituții culturale: Sub egida fostului Comitet de Cultură și Artă, în Râmnic se vor înființa și vor funcționa mai multe instituții județene de cultură importante pentru întreg județul, precum Casa Județeană a Creației Populare (devenită ulterior Centrul Județean de Îndrumare Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă, apoi Centrul Județean de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare (având în subordonare Școala Populară de Artă și o serie de asociații, societăți, cluburi, cercuri etc.), Întreprinderea Cinematografică a Județului Vâlcea, Muzeul Județean de Istorie, Arhivele Naționale – Filiala Vâlcea (azi – Direcția Județeană Vâlcea a Arhivelor Naționale, cu un modern sediu construit în 1982, lângă primăria municipiului), Cenaclul UAP – devenit Filiala Vâlcea a UAP (cu sediul principal la Galeriile Artă, aflate în centrul municipiului), Centrul de Librării etc. La nivel de municipiu, un mare rol în promovarea culturii, îl va avea Casa de Cultură a Municipiului Râmnicu-Vâlcea, în care, timp de mai mulți ani, au funcționat biblioteca orășenească și Teatrul Popular. Tot aici, în anii '50-'60, s-au organizat reușite spectacole de estradă; acest gen de spectacole a fost reluat la sfârșitul anilor '70, pe scena Casei de Cultură a Sindicatelor (construită în 1975).

Tot la Râmnic și-au desfășurat activitatea și alte structuri culturale, dintre care unele au editat și publicații: Societatea Literară "Anton Pann" (1983-1990) – editoare a publicației "Vâlcea literară", Cenaclul Umoriștilor Vâlceni – care scotea foaia umoristică "Țânțarul", Asociația Folcloriștilor Vâlceni ș. a.

Muzee: În anul 1978, fosta Școală de Băieți din Râmnicu-Vâlcea ("Școala cu Ceas") a fost amenajată corespunzător pentru a servi drept sediu pentru Muzeul de Istorie al Județului Vâlcea, care are în subordine și celelalte unități muzeale (inclusiv casele memoriale) din județ. Muzeul de Artă Râmnicu-Vâlcea ("Casa Simian") a fost amenajat într-o clădire proiectată de arhitectul Simotta în stil renașcentist hispano-maor, în anul 1940. În iunie 1973 a avut loc inaugurarea Muzeului Taberei Militare Revoluționare de la 1848 de la Troianu și dezvelirea Obeliscului dedicat generalului Gheorghe Magheru și armatei revoluționare de la 1848. Cu această ocazie, s-a reconstituit, pe Câmpul lui Traian de la Râureni, Tabăra militară a generalului Magheru; mii de participanți au intonat în acea zi, după 22 de ani de absență, marșul "Deșteaptă-te, române!".

4.2. Patrimoniul cultural material imobil

Urmare a "modernizării" și sistematizării urbanistice din perioada comunistă, Râmnicu Vâlcea nu se poate mândri, la acest moment, cu un număr semnificativ de elemente care să aparțină patrimoniului cultural imobil. Clădirile monument istoric nu sunt grupate pe harta municipiului, astfel încât impactul lor asupra celui interesat de acest aspect este disipat. Mai mult decât atât, nici vecinătățile multora dintre aceste obiective nu sunt de natură a le pune în valoare, parte din ele fiind obturate sau afectate vizual de imobilele din imediata apropiere.

Ca aspect pozitiv se poate menționa faptul că în majoritate aceste obiective sunt în bună stare, acest fapt datorându-se fie faptului că se află în proprietatea unor persoane (fizice sau juridice) private care au avut potențialul financiar pentru a le întreține/reabilita (ansamblurile de locuințe din zona bd. Tudor Vladimirescu - strada Mihai Viteazu - bd. Nicolae Bălcescu - strada General Magheru, din zona străzii Carol I - Zăvoi, zona Gării CFR), fie pentru că găzduiesc sedii ale unor instituții publice care au găsit resursele financiare pentru reabilitare și conservare (sediile Primăriei municipiului Râmnicu Vâlcea, Tribunalului Județean, Judecătoriei Râmnicu Vâlcea, Direcției Județene de Poștă, Muzeului Județean, Muzeului de Artă "Casa Simian", Hala Centrală, Casa Socoteanu-Lahovari - actualul Palat al Copiilor etc.). Alături de acestea se situează lăcașurile vechi de cult din Râmnicu Vâlcea, aflate în general în bună stare.

În lista monumentelor istorice (realizată în anul 2004 de Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Național Vâlcea) de pe raza municipiului Râmnicu Vâlcea se regăsesc 87 de poziții, din care 25 reprezintă vestigii antice, majoritar nepuse corespunzător în valoare, iar 27 - obiective de rezonanță religioasă, restul fiind constituit de monumente arhitectonice sau de statui-monumente-ansambluri statuare.

Trebuie precizat aici faptul că ansamblul Muzeul Satului de la Bujoreni, un obiectiv de mare impact cultural, dar și cu potențial turistic, nu este cuprins în lista monumentelor istorice ale municipiului Râmnicu Vâlcea, deși muzeul este asimilat în mod curent municipiului datorită amplasării sale la limita administrativ-teritorială de Nord.

Printre cele mai importante lucrări de artă monumentală / grupuri statuare ale municipiului Râmnicu Vâlcea se numără:

- Monumentul domnitorului Barbu Știrbei, operă a profesorului Constantin Mihăilescu din anul 1920, amplasat în Parcul Zăvoi - unul din cele mai vechi parcuri din țară organizate ca atare, luând ființă prin Ofisul domnesc emis de domnitorul (1849 - 1853) Barbu Știrbei la 9 august 1850.

- "Fântâna lui Turbatu", construită de C. Măldărescu, zis "Turbatu" în 1844, centrul adunării revoluționare de la 29 iulie 1848 când, pentru prima dată într-un cadru oficial, a fost intonat actualul imn de stat al României, "Deșteaptă-te, române!"; evenimentul este marcat printr-o placă de marmură (tot în Parcul Zăvoi).

- Statuia Domnitorului Mircea cel Bătrân, operă a sculptorului Ion Irimescu din anul 1968.

- Statuia Independenței, monument care simbolizează "România cu chip îndurerat pentru fii căzuți vitejește în lupte"; a fost dezvelit la data de 17 mai 1915, este opera sculptorului I. Iordănescu și cinstește eroii vâlceni căzuți în Războiul de Independență, precum și pe soldații și ofițerii morți în timpul campaniei din 1913.

- Fântâna cu bustul lui Constantin Brâncoveanu, aparținând sculptorului C. Mihăilescu, ridicată în 1913.

În ultima perioadă, se remarcă o tendință a administrației locale municipale de îmbogățire a peisajului urbanistic prin amplasarea de lucrări de artă monumentală, cele mai recente (anul 2010) astfel de acțiuni vizând două sensuri giratorii nou amenajate în oraș sau zona Prefecturii Vâlcea, unde a fost amplasat un monument dedicat eroilor-martiri ai Revoluției din 1989; toate aceste lucrări au fost realizate de artiști plastici de notorietate.

În ceea ce privește obiectivele religioase, aici trebuie menționate:

- Ansamblul Arhiepiscopiei Râmnicului, înființată în timpul domnitorului Radu cel Mare, între anii 1503 - 1504, în amintirea mitropoliei dispărute Severinului. În timpul războiului turco austriac din 1737, clădirile Episcopiei și biserica ridicată între 1576 - 1586 sunt arse complet. Clădirile Episcopiei sunt reclădite la 1749, dar cad pradă focului, alături de jumătate din oraș, în 1847. Actuala biserică a Episcopiei a fost construită între anii 1851 și 1856, sub domnia lui Barbu Știrbei și sub conducerea Episcopului Calinic, ale căror portrete se află în pronaos. Pictura în ulei, în stilul Renașterii, aparține marelui artist al vremii, Gheorghe Tattarescu, care era un admirator al Sfântului Calinic.

- Schitul Cetățuia - construit, în 1525, de către Radu de la Afumați pe locul unei mai vechi biserici datând din secolul XV. Domnitorul ctitor este asasinat de boieri potrivnici politicii de independență față de Imperiul Otoman chiar în incinta bisericii schitului, 4 ani mai târziu. Schitul este refăcut în 1677 - 1680, în timpul domniei lui Șerban Cantacuzino. Frescele interioare, datând din anul 1853, aparțin pictorului Gheorghe Tattarescu.

- Biserica Toți Sfinții - zidită între anii 1762 - 1764. În contextul prezenței la Râmnicu Vâlcea a armatei revoluționare conduse de generalul Gheorghe Magheru, la 20 iunie 1848, râmnicenii s-au strâns în număr mare la Biserica Toți Sfinții și au sfințit steagurile revoluției.

- Biserica Cuvioasa Paraschiva - construcția a fost începută de domnitorul Pătrașcu cel Bun la 1557 și a fost finalizată de fiul acestuia Mihai Viteazu, viitorul domnitor al principatelor românești unite, pe atunci ban al Mehedințului, 30 de ani mai

târziu, în 1587. Biserica Cuvioasa Paraschiva este cea mai veche zidire bisericască a Râmnicului Vâlcei, așa cum a fost concepută de la început.

- Biserica Sfântul Dumitru - nu se cunoaște exact data la care a fost ridicată (sec. XV). Conform unei tradiții, biserica ar fi fost înainte capelă a unei comunități franciscane. După unele documente, biserica a fost rezidită între 1783 - 1784, iar actuala construcție datează din anul 1815.

- Biserica Buna Vestire - datare din vremea domnitorului Mircea Ciobanul (1545 - 1552). Biserica a fost rezidită din temelii după ce a fost arsă în timpul conflictului austro-turc din 1716 - 1718. Ferestrele sculptate în piatră datează din anul 1747.

- Biserica Catolică Sfântul Anton, construită între anii 1723 - 1724 în consecința prezenței la Râmnic, începând încă din secolele XIV - XV, a unei comunități mari de sași.

- Biserica Sfântul Gheorghe, cu o construcție inițială care datează dinaintea anului 1636 și care a fost reparată în anul 1681 și refăcută între 1737 - 1738. Afectată de cutremurul din 1838, biserica este rezidită din temelii între 1857 - 1860.

- Schitul Înătești, construit în 1751, un exemplar superb de arhitectură românească. Construcția este, în prezent, înglobată în complexul Seminarului teologic "Sfântul Nicolae".

- Biserica Sfântul Ioan Botezătorul - data de construcție nu se cunoaște exact. Se știe doar că a fost reînălțată în anul 1813 și construită în zid în perioada 1912 - 1922, pe cheltuiala negustorilor râmniceni.

- Schitul Troianu - biserica datând din secolul al XVIII-lea și casa stăreției au fost refăcute de egumenul Mănăstirii Hurez, în anii 1840-1842. În vara și toamna anului 1848, aici s-a aflat comandamentul armatei revoluționare conduse de generalul Gheorghe Magheru.

În aceste condiții, nu se poate vorbi la Râmnicu Vâlcea de un turism de patrimoniu, turismul cultural putând deveni ofertant doar în contextul promovării obiectivelor religioase, bine întreținute și de mare importanță la nivel local, dar și național.

4.3. Patrimoniul cultural material mobil

Muzeul Județean Vâlcea "Aurelian Sacerdoțeanu" funcționează pe mai multe direcții, dintre care cele care își desfășoară activitatea la nivelul municipiului Râmnicu Vâlcea sunt Muzeul de Istorie, Muzeul de Artă "Casa Simian", Casa Memorială Anton Pann, Complexul Muzeu General Magheru, la care se adaugă - pentru raționamentul expus anterior - Muzeul Satului Bujoreni.

Muzeul de Istorie este găzduit de localul fostei "Școli cu ceas" - Școala primară de băieți Take Ionescu, datând de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Colecțiile expoziției permanente sunt dispuse cronologic, de la mărturii arheologice din epoca paleolitică, neolitică și din cea a bronzului, prin perioada cuceririi romane și cea de afirmare a statului feudal românesc, până la contribuția vâlcenilor la revoluțiile de la 1821 și 1848, la crearea statului modern și la Războiul de Independență din 1877. În ultima perioadă, instituția a trecut printr-o serie de procese de modernizare - care au vizat deopotrivă reabilitarea sediului din Calea lui Traian, dar și achiziționarea de echipamente specifice moderne - care au dus la o evidentă creștere de atractivitate.

Muzeul de Artă se desfășoară într-o casă cu o structură arhitectonică specifică - "Casa Simian" - construită în 1940 de arhitecții Gheorghe Simotta și Nicolae Lupu, ambii de orientare neoromânească. Spațiul eclectic, dar armonios, reunește elemente stilistice multiple - romanice, gotice, renaștentiste, creând o impresie generală de vilă italiană, accentuată de existența grădinii interioare, terasată, cu portic și acoperiș din olane. Expoziția permanentă a Muzeului de Artă reunește lucrări de valoare de pictură românească, aparținând unor artiști de renume precum Nicolae Grigorescu, Nicolae Vermont, Sabin Popp, Ipolit Strâmbu, Sava Henția, Ion Georgescu, F. Storck, Gheorghe Petrașcu, Nicolae Tonitza, Theodor Pallady, Henry Catargi, Ion Țuculescu, Florin Niculiu, Margareta Sterian, Michaela Eleutheriade, Lucia Dem. Bălăcescu, Corneliu Baba, Camil Ressu, Horia Bemea, Virgil Almășanu, Dan Hatmanu, Sabin Bălașa, Ion Sălișteanu, Paul Gherasim, Ion Grigorescu, Marin Gherasim, Viorel Mărgineanu, precum și câteva lucrări de sculptură realizate de George Apostu, Ovidiu Maitec și Costel Badea. Muzeul posedă un tablou din Școala venețiană din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Casa Memorială "Anton Pann" este găzduită de un imobil-monument de arhitectură urbană, construit la jumătatea secolului al XVIII-lea, având foișor și pivniță. Expoziția de aici a încercat să puncteze peregrinările pe meleagurile Vâlcii din anii 1826-1828, 1836-1840 ale celui ce a rămas în conștiința urmașilor drept "fiul Pezelei cel isteț ca un proverb" și care a fost "dascăl de musichie" la școala organizată pe lângă Episcopia Râmnicului. Casa-muzeu a fost translatată pe o distanță de 37 metri de pe amplasamentul ei inițial, o dată cu sistematizarea și reamenajarea teritorială. Expoziția a fost amenajată pentru a ilustra interiorul unei modeste locuințe de târg de la mijlocul secolului al XIX-lea.

Muzeul Satului Bujoreni este conturat sub forma unui sat-muzeu, menit să reconstituie pe o suprafață de 8 hectare, imaginea funcțională a unei așezări rurale tradiționale, cu toate instituțiile sale social-culturale. Muzeul este reprezentativ prin cele patru sectoare ale sale: Sectorul Gospodărie-locuință, Sectorul Social-cultural al "monumentelor de utilitate publică", Sectorul Meșteșuguri-tehnici populare și Sectorul Construcțiilor specializate. Artă populară vâlceană mai este ilustrată și prin prezentarea ei în decorarea interioarelor locuințelor, în cadrul atelierelor meșteșugărești, prin piesele textile sau de ceramică, din lemn, metal, de iconografie și mobilier popular.

La ieșirea spre Sud din municipiu se află Complexul "General Magheru", care reunește Schitul Troianu și urme ale taberei militare condusă de generalul Gheorghe Magheru din vara-toamna anului 1848, în cinstea căreia a fost ridicat, în 1973, "Obeliscul 1848", autor Florica Ioan.

4.4. Artele spectacolului

Spectacolul este modul cel mai fidel de analizare a fenomenului cultural din dubla perspectivă a creatorilor actului de cultură și a consumatorilor acestui act. Este, într-un fel, un moment al adevărului, în care actul de cultură este însoțit și de o dimensiune economică - costul biletelor - ce îi dovedește eficiența, dar care spune multe și despre disponibilitatea potențialului consumator de a investi financiar pentru a avea acces la ea. Achiziționarea unui bilet de intrare la un astfel de spectacol reprezintă decizia unei

persoane de a integra, firesc, consumarea unui eveniment cultural în rândul necesităților sale (alături de hrană, confort etc.).

Spectacolul, în același timp, este expresia finală a unui lung șir de acțiuni, care se derulează deopotrivă pe palierul creativ, al conceperii sale, până la interpretarea finală, dar și pe cel economic, din punctul de vedere al investitorului în actul de cultură, rezultatul aici neînsemnând neapărat eficientizarea de tip "business", cât câștigul în notorietate, în oferirea unui act artistic de impact, în - până la urmă - educația prin cultură. Din această ultimă perspectivă, abordarea - asemeni în cazul învățământului - poate transgresa limitele economice, dar trebuie să evidențieze efectele educative ale unei astfel de atitudini culturale.

Artele spectacolului la nivelul municipiului Râmnicu Vâlcea (în accepțiunea termenului de "spectacol" ca fiind o "prezentare în fața publicului a unor opere artistice") sunt constituite de reprezentații teatrale (ale celor două instituții dramatice - Teatrul Municipal "Ariel" și Teatrul "Anton Pann") și muzicale (ale Filarmonicii "Ion Dumitrescu"); acestora li se adaugă spectacole itinerante de teatru ale unor ansambluri de notorietate, în general din București (care se desfășoară în sala Casei de Cultură a Sindicatelor, datorită capacității mai mari a acesteia).

Artele spectacolului vor fi abordate în continuare din punct de vedere instituțional, atât datorită unei regularități a evenimentului cultural de tip stagiune, cât și a unei constanțe în funcționarea respectivelor instituții.

Teatrul Municipal "Ariel"

Teatrul Municipal "Ariel" a fost înființat ca instituție artistică în subordinea municipalității în anul 1998, pe structura existentă anterior a Societății Culturale non-profit "Ariel", care funcționa din anul 1994.

Încă de la debutul său, Teatrul Municipal "Ariel" a fost - și continuă să fie - atipic în istoria recentă a teatrului, reușind, prin păstrarea statutului de "municipal", cu toate implicațiile de birocrăție bugetară, să aplice și metode alternative, definindu-se, în final, ca un teatru de repertoriu.

După natura activității, Teatrul Municipal "Ariel" este instituție de specialitate cu caracter funcțional în domeniul cultural (al artelor spectacolului de teatru), iar după sfera de interes reprezintă o instituție de interes local (care își desfășoară activitatea în cadrul comunității orașului Râmnicu Vâlcea), dar cu un puternic impact la nivel național și internațional. După statutul juridic, Teatrul Municipal "Ariel" este o instituție cu personalitate juridică, cu patrimoniu propriu, cu cont curent deschis la Trezorerie, buget propriu de venituri și cheltuieli și are contabilitate proprie.

Teatrul Municipal Ariel are adoptate o seamă de obiective dintre care cele mai importante sunt:

- o politică teatrală orientată către Public;
- experimentarea unui limbaj scenic fără frontiere;
- dezvoltarea experimentelor teatrale, precum și a unui teatru de laborator;
- afirmarea zestrei dramaturgiei naționale și încercarea de a obține prin producțiile sale confirmări ale dramaturgiei contemporane;

- diversificarea activităților specifice (alături de activitatea teatrală există preocupări în domeniul muzicii, dansului, spectacolelor evenimențiale și, de factură mai recentă, coordonarea activității cinematografului aflat în subordine);

- dezvoltarea unor parteneriate durabile la nivel local, național și internațional.

Efectele multiplicatoare ale activităților Teatrului Municipal sunt:

- în plan socio-educational: integrare și inserție socială; educația tinerei generații prin și către artă;

- în plan cultural: ridicarea nivelului cultural al comunității; punerea în valoare a zestrei culturale locale și naționale; dezvoltarea turismului cultural;

- în plan profesional: permanenta perfecționare a nivelului artistic;

- în plan internațional: confirmarea valorii și afirmarea instituției teatrale; stabilirea de contacte oportune pentru Râmnicu Vâlcea și pentru România.

Spațiile de prezentare a producțiilor teatrale sunt Sala "Zăvoi" (sediul administrativ al teatrului) - capacitate 50 locuri și Cinematograful "Ostroveni" - capacitate 218 locuri.

În programul stabilit pentru anul 2011 figurează 20 de producții teatrale, care se alătură altor evenimente, cu titlul gratuit, realizate distinct sau în cadrul unor evenimente organizate de municipalitate.

Teatrul Municipal "Ariel" funcționează în baza unei organigrame care cuprinde 36 de poziții, din care 3 de conducere.

Conform ultimei execuții bugetare finalizate (aferentă anului 2009), Teatrului Municipal "Ariel" i-au fost alocate următoarele sume:

- 790.000 lei - cheltuieli de personal

- 850.000 lei - cheltuieli materiale

La aceste sume se adaugă bugetul autofinanțat al acestei instituții, care, la nivelul aceluiași an 2009, a avut valoarea de 120.292 lei, alcătuit la capitolul "venituri" din vânzări de bilete (96.769 lei) și prestări de servicii artistice (23.532 lei) și la capitolul "cheltuieli" din cheltuieli materiale în valoare de 120.292 lei.

Filarmonica "Ion Dumitrescu"

Filarmonica "Ion Dumitrescu" s-a înființat în anul 1995, preluând structuri muzicale existente din perioada pre-decembristă; instituția este, în prezent, administrată și în finanțarea Consiliului Local al municipiului Râmnicu Vâlcea. După o funcționare de 4 ani în subordinea consiliului Județean Vâlcea, instituția este preluată în anul 1999 de Consiliul Local Municipal Râmnicu Vâlcea.

Filarmonica de Stat "Ion Dumitrescu" a colaborat încă de la înființare cu majoritatea filarmonicilor din România precum și cu alte instituții de cultură, împreună cu care a dezvoltat numeroase proiecte muzicale de succes, proiecte ce au perpetuat și întărit relațiile cu aceste instituții: Festivalul Național "Tinere Talente" - ajuns la a XXXI-a ediție - realizat în parteneriat cu Societatea Română de Radiodifuziune, concerte în parteneriat cu Filarmonicile din Sibiu, Craiova, Bacău, Ploiești, Pitești, cu Universitatea Națională de Muzică din București sau Academia de Muzică din Cluj Napoca; concerte organizate în colaborare cu Fundația "Remember Enescu" din București, opere și operete puse în scena la Râmnicu Vâlcea în parteneriat cu Teatrul

Liric "Elena Teodorini" din Craiova, proiecte culturale cu Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul" (concerte corale, recitaluri) etc.

Activitatea filarmonicii desfășurată de-a lungul timpului este ilustrată și de colaborările cu dirijori și soliști din România și străinătate, personalități de seamă ale lumii muzicale naționale și internaționale evoluând pe scena Filarmonicii de Stat "Ion Dumitrescu". Colaborările cu dirijori și soliști de renume au adus orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat "Ion Dumitrescu" numeroase invitații în spațiul muzical european. De asemenea, formații muzicale de prestigiu au fost invitate să concerteze pe scena filarmonicii vâlcene.

Filarmonica "Ion Dumitrescu" este alcătuită din două ansambluri muzicale, Orchestra "Sinfonietta" și Corul Academic "Euphonia".

Orchestra "Sinfonietta" are ca suport orchestra de coarde "Concertino", care s-a îmbogățit de-a lungul anilor, ajungând la un număr de 57 de instrumentiști a căror medie de vârstă nu depășește 27 de ani. Orchestra are un repertoriu divers și o permanentă disponibilitate la noi colaborări și abordări.

Corul Academic "Euphonia" există, ca formație muzicală, din anul 1981, repertoriul său numărând peste 3.000 de piese din creația românească și universală.

În fiecare stagiune, Corul Academic „Euphonia” și Orchestra „Sinfonietta” oferă publicului din școli un număr însemnat de concerte educative, concerte ce se desfășoară fie în sala de concerte a Filarmonicii, fie în școli și licee, unde membrii colectivului artistic se deplasează pentru a fi mai aproape de tineri, pentru a le dezvolta spiritul de gazdă atât din punct de vedere comportamental cât și ambiental.

Pentru perioada următoare, Filarmonica "Ion Dumitrescu" și-a propus să asigure un program divers de concerte, cu repertorii variate, de înaltă ținută, alăturând capodopere ale creației muzicale universale și pagini reprezentative ale creației românești clasice și contemporane cu scopul de a întreține dragostea câștigată publicului meloman în toți acești ani, dar și pentru a aduce în sala de concerte generațiile următoare, urmărind să se adapteze atât vremurilor cât și gusturilor tineretului, dezvoltând poate astfel mai ușor o atracție către actul cultural.

Concertele Filarmonicii de Stat "Ion Dumitrescu" se desfășoară în cadrul stagiunilor permanente, în fiecare zi de luni începând cu ora 19.00. Recitalurile, concertele educative și alte spectacole sunt programate în celelalte zile ale săptămânii. Filarmonica își prezintă producțiile artistice în sala "Lahovari", cu o capacitate de 380 de locuri.

Filarmonica "Ion Dumitrescu" funcționează în baza unei organigrame care cuprinde 82 de poziții, din care 3 de conducere.

Conform ultimei execuții bugetare finalizate (aferentă anului 2009), Filarmonicii "Ion Dumitrescu" i-au fost alocate următoarele sume:

- 2.150.000 lei - cheltuieli de personal
- 450.000 lei - cheltuieli materiale

La aceste sume se adaugă bugetul autofinanțat al acestei instituții, care, la nivelul aceluiași an 2009, a avut valoarea de 45.614 lei, alcătuit, la capitolul "venituri", integral din vânzări de bilete și destinat integral, la capitolul "cheltuieli", pentru cheltuieli materiale.

Teatrul "Anton Pann"

Teatrul "Anton Pann" s-a născut, ca instituție profesionistă, în mai 1990 prin decizia Prefecturii Vâlcea, continuator al unei îndelungate tradiții teatrale locale. Teatrul popular din Rm. Vâlcea a fost în anii 1960 - 1980 unul din teatrele de amatori cele mai valoroase din țară, fiind răsplătit cu numeroase premii naționale și internaționale.

Teatrul Anton Pann este o instituție publică de spectacole, un teatru de repertoriu, aflat în subordinea Consiliului Județean Vâlcea și finanțat de la bugetul local. Misiunea sa se concretizează în pregătirea și realizarea de manifestări specifice unui teatru profesionist – spectacole, proiecte și programe teatrale, festivaluri, dedicate comunității județene și regionale precum și publicului de teatru din întreaga țară și din străinătate. Teatrul urmărește explorarea și punerea în valoare a dramaturgiei și literaturii cu potențial dramatic, atât naționale, cât și universale, clasice și contemporane, stimularea creativității și inovației, afirmarea personalității artistice și promovarea valorilor teatrale originale și crearea unui teatru dinamic, interesant, în care miza artistică a spectacolelor să constituie o motivație permanentă. Lectura originală și neconvențională a textelor dramatice a constituit și va constitui și în viitor o trăsătură definitorie a producțiilor teatrului.

În același timp, instituția promovează și organizează - singură sau în parteneriat - activități artistice și educaționale complementare. Teatrul "Anton Pann" activează pe baza propriilor sale programe artistice asigurând o deplină libertate de expresie artistică creatorilor săi.

În îndeplinirea misiunii sale, Teatrul "Anton Pann" și-a fixat următoarele direcții de acțiune.

- transformarea Teatrului Anton Pann într-o instituție teatrală de importanță regională cu prestanță națională și internațională;
- crearea unui teatru dinamic, interesant, în care miza artistică a spectacolelor să constituie o motivație permanentă;
- instituționalizarea treptată a unui festival național/internațional de teatru care să polarizeze periodic interesul lumii culturale românești și să stimuleze direct interesul pentru arta teatrală al comunității locale;
- atragerea spre teatru a unui număr cât mai mare de spectatori;
- educarea prin teatru a publicului, în special a celui tânăr, și producerea de spectacole valoroase care să compenseze agresiunea produselor sub-culturale, pomografice, vulgare ce tind să acapareze sensibilitatea umană;
- apropierea de comunitatea teatrelor europene prin parteneriate, schimburi artistice, informare reciprocă, participare la festivaluri;
- promovarea imaginii teatrului vâlcean la nivel național și internațional, prin participarea la festivaluri importante de teatru.

O secție în plină dezvoltare în ultima perioadă a Teatrului "Anton Pann" este cea a teatrului de păpuși, care a prezentat numeroase spectacole dedicate copiilor.

Teatrul oferă spectatorilor săi, în mod constant, spectacole de teatru invitate din repertoriul altor teatre din București și din țară. De asemenea organizează și găzduiește activități culturale și artistice de înalt nivel artistic (concerte, festivaluri de teatru, expoziții) precum și alte activități culturale și artistice în folosul comunității locale.

Instituția a participat activ, în ultima perioadă, la multe programe sau proiecte europene sau internaționale.

Pentru perioada următoare, Teatrul "Anton Pann" are planificate mai multe acțiuni specifice, printre care parteneriate cu alte instituții culturale: centrele și institutele culturale ale altor țări în România; parteneriate cu instituții culturale locale: Filarmonica "Ion Dumitrescu", Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, Uniunea Artiștilor Plastici; conferințe culturale tematice cu lectori personalități culturale; expoziții variate: fotografie, artă plastică, artă neconvențională; lansări de cărți din domeniul artistic, cu invitarea unor autori cunoscuți în scopul promovării actului cultural de calitate; programe educaționale în domeniul teatrului (cursuri de actorie și inițiere în teatru); întâlniri ale regizorilor și actorilor cu spectatorii; întâlniri ale iubitorilor de teatru cu personalități ale teatrului românesc și străin; ateliere teatrale (workshop-uri) pe diferite teme, în parteneriat cu UNITER și alte instituții de spectacole cu participarea unor profesioniști de valoare. Din luna octombrie 2010 Teatrul "Anton Pann" a inaugurat "Atelierele de teatru «Anton Pann»" (cursuri de introducere în arta actorului de teatru).

Teatrul "Anton Pann" își prezintă producțiile artistice în noul sediu inaugurat în anul 2009, având la dispoziție o sală de spectacole de 204 locuri și o sală studio de 80 locuri.

Teatrul "Anton Pann" funcționează în baza unei organigrame care cuprinde 44 de poziții, din care 5 de conducere.

Conform bugetării pentru anul 2010, Teatrului "Anton Pann" i-au fost alocate următoarele sume:

- 897.000 lei - cheltuieli de personal
- 240.000 lei - cheltuieli materiale

La aceste sume se adaugă bugetul autofinanțat al acestei instituții, care, la nivelul anului 2010, a avut valoarea de 143.563 lei, constituit din vânzări de bilete și prestări de servicii artistice.

Alte instituții, structuri de spectacole

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea - instituție publică de cultură a Consiliului Județean Valcea, înființată în anul 1968 cu titulatura de "Casa Creației Populare" a județului Vâlcea.

Activitatea instituției este orientată atât în direcția inițierii și sprijinirii de proiecte și programe de promovare a obiceiurilor și tradițiilor populare, a efectuării de studii și cercetări privind obiceiurile, tradițiile și meșteșugurile tradiționale, cât și în derularea de programe pentru conservarea și protejarea acestora. De asemenea, instituția gestionează proiecte și programe în domeniul artei vizuale, artei spectacolului, culturii scrise și al educației permanente, vizând atragerea spre actul de cultură a tuturor categoriilor socio-profesionale, precum și a persoanelor cu dizabilități. Instituției i s-au adăugat, începând cu anul 1998, Editura "Patrimoniu", iar din 1999 Orchestra profesionistă "Rapsodia vâlceană". În anul 2000 s-a constituit Grupul folcloric "Rapsozii Oltului", grup ce activează pe lângă CJPCPCT.

Domenii de activitate: cercetarea, conservarea și promovarea culturii tradiționale; educație permanentă, animație culturală; artele vizuale; educația religioasă; arta spectacolului; cultivarea imaginilor și valorilor patrimoniului cultural imaterial;

metodologia așezămintelor culturale; cultura scrisă (Editura "Patrimoniul"), produse culturale (editare CD-uri și casete).

Casa de Cultură a Sindicatelor - structură de prezentare de spectacole gestionată în prezent de CNSRL "Frăția", fost sediu (până în anul 2009) al Teatrului "Anton Pann". La acest moment nu organizează manifestări culturale, titulatura fiind doar o moștenire a perioadei pre-decembriste. În cuprinsul imobilului se află cea mai mare sală de spectacole a municipiului, totalizând 550 locuri, unde, ocazional, sunt prezentate, prin intermediul unor agenții de impresariat artistic, producții - în special teatrale - ale unor ansambluri din București sau din țară.

La nivelul municipiului Râmnicu Vâlcea (luând în calcul, pe lângă structurile de prezentare de spectacole enumerate anterior, și sala Consiliului Județean Vâlcea, cu o capacitate de 450 locuri, a cărei modernizare este în intenția instituției coordonatoare) sunt totalizate 1932 de locuri în săli de spectacole.

4.5. Artele vizuale

Uniunea Artiștilor Plastici - filiala Vâlcea

În 1982, într-un spațiu comercial din centrul Râmnicului, un grup de artiști înființează "Galeria de Artă, concomitent cu constituirea Cenaclului UAP Vâlcea. În 1994 această structură își schimbă denumirea în Filiala Râmnicu Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România și devine persoană juridică. Timp de aproape 20 de ani, în actuala Galerie "Artex" s-au organizat peste 300 de expoziții personale sau de grup. În tot acest interval de timp, la Râmnicu Vâlcea și-au făcut debutul foarte mulți tineri artiști, lucru care a introdus Râmnicul în sfera de interes sufletească a multor creatori de valoare, astăzi cu recunoaștere internațională.

Filiala UAP a participat ca partener în mai multe proiecte naționale și internaționale: "Artă în drum spre muzeu" - 1999, "Tradiție și postmodernitate" - simpozion național derulat pe parcursul mai multor ediții, Simpozionul de Creație "Dealul Malului", finalizat, în anul 2004, cu o expoziție organizată la Parlamentul European de la Bruxelles etc. Grupul de artiști vâlceni din cadrul UAP a avut mai multe expoziții și participări internaționale.

În prezent, filiala locală a UAP are un număr de 20 membri. Spațiul expozițional al Galeriei "Artex" este gazda frecventă a numeroase expoziții de artă plastică, artă fotografică etc. În anul 2010, filialei i-a fost transmis de către Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea, cu titlu gratuit, un spațiu în vederea realizării a patru ateliere de creație pentru artiștii membri.

La nivelul spațiilor de expunere a artelor vizuale, trebuie menționată și Galeria "Constantin Iliescu" din incinta sediului Consiliului Județean Vâlcea, unde se organizează, fără o periodicitate anume, expoziții personale sau de grup ale unor artiști plastici locali, neafiliați UAP Vâlcea, sau din țară.

4.6. Lectura publică

Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul"

Fără a abandona serviciul tradițional de bibliotecă (împrumut la domiciliu, consultarea publicațiilor, schimb interbibliotecar, informare bibliografică, documentare etc.), oferta Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea a fost concepută similar cu aceea a unui centru cultural al comunității, în care fiecare grup socio-profesional și de vârstă își poate împlini nevoia de informare, dar, în același timp, poate găsi în bibliotecă un spațiu de coeziune socială și convivialitate. Clădirea în care Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” își desfășoară activitatea din anul 2004 poate fi caracterizată ca una modernă, primitoare și multifuncțională, remarcabilă suplimentar printr-o cupolă-vitrălu realizată de artistul plastic vâlcean Gheorghe Dican.

Pornind de la ideea că biblioteca publică trebuie să își desfășoare activitatea într-o societate guvernată de explozia informațională, dar și tehnologică, pentru a răspunde solicitărilor utilizatorilor secolului XXI, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” își propune următoarele obiective:

- continuarea procesului de modernizare a serviciilor de bibliotecă, prin crearea unor structuri de informare și documentare corespunzătoare;
- creșterea continuă a calității actului biblioteconomic, prin perfecționarea continuă a personalului;
- desfășurarea unor activități cultural-artistice, așteptate de comunitate.

Direcții strategice de atingere a acestor obiective sunt:

- continuarea dezvoltării infrastructurii informatice a instituției și automatizarea serviciilor de bibliotecă (computere pentru public, scanere, conversia de la TINLIB la TINREAD)
- dezvoltarea unor noi servicii și facilități de bibliotecă prin înființarea secției „Documente electronice”, realizarea unor baze de date internet și achiziția de unități de bibliotecă în format multimedia,
- dezvoltarea activității metodologice în vederea unui program susținut de perfecționare continuă, atât a personalului propriu, cât și a bibliotecarilor din teritoriu.
- atragerea surselor de finanțare naționale și internaționale pentru proiecte și manifestări culturale.
- realizarea de parteneriate cu instituții și ONG-uri din țară și din străinătate folosind oportunitatea orașelor înfrățite.

Biblioteca oferă manifestări culturale menite să dezvolte disponibilitatea spre cultură prin formele sale cele mai diverse: muzică, teatru, dans, artă plastică, asigurându-i astfel tânărului devenirea și orientarea către produsul cultural de calitate. Astfel, biblioteca oferă nu doar un produs artistic, ci și instrumentele și climatul în care acesta să și le însușească.

Un rol foarte important îl are calendarul anual de manifestări culturale, care cuprinde manifestări specifice Bibliotecii (lansări de carte, expoziții și târguri de carte, întâlniri cu personalități artistice și literare, ziarști), manifestări muzicale și teatrale, concerte, vernisaje și expoziții de artă plastică, simpozioane și seminarii naționale și internaționale, activități educative și de loisir pentru diverse categorii de vârstă și socio-profesionale, evenimente devenite tradiționale, manifestări în colaborare cu ONG-uri,

uniuni de creație, școli, licee, universități, manifestări în cadrul unor programe cu finanțare externă.

4.7. Evenimente culturale marcante

Municipiul Râmnicu Vâlcea și-a înscris în calendarul anual o serie de evenimente cu rezonanță culturală care au devenit, treptat, parte din tradiția comunității. Fiecare din aceste evenimente se desfășoară pe mai multe paliere și în mai multe spații, încercând și reușind să fie pe gusturile tuturor categoriilor de public.

Festivalul Național de Muzică Cultă "Tinere Talente"

Manifestare muzicală cu frecvență anuală, organizată de Primăria municipiului împreună cu Societatea Română de Radio - Radio România Cultural. Manifestarea a ajuns în anul 2010 la cea de-a XXXII ediție și are caracter de unicat la nivel național prin posibilitatea de afirmare oferită tinerilor muzicieni români.

Perioada de desfășurare: 3 zile în prima parte a lunii mai.

Genul muzical: muzică cultă, interpretare

Participanți: elevi și studenți / clase de elevi și studenți de la instituții de învățământ liceal și universitar de specialitate din municipiul Râmnicu Vâlcea și din țară (Universitatea Națională de Muzică București, Academia de Muzică Cluj Napoca, Facultatea de Muzică Brașov, licee de artă din București, Sibiu, Pitești, Ploiești, Târgu Mureș, Craiova, Tulcea, Râmnicu Vâlcea etc.)

Spații de desfășurare: sala "Lahovari" a Filarmonicii "Ion Dumitrescu", Liceul de Artă Râmnicu Vâlcea, Muzeul de Artă.

În mod tradițional, concertul de închidere al Festivalului "Tinere Talente" este transmis în direct la Radio România Actualități.

Manifestarea a fost girată de-a lungul timpului de prezența unor cunoscuți critici muzicali de specialitate: Vasile Donose, Anca Florea, Rodica Sava.

Își dau concursul orchestra "Sinfonietta" și corul "Euphonia" ale Filarmonicii "Ion Dumitrescu".

Parteneri: Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea, Liceul de Artă Râmnicu Vâlcea, Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul", Muzeul Județean Vâlcea.

Ziua Râmnicului

Manifestare complexă cu frecvență anuală dedicată aniversării primei atestări documentare a municipiului, la 20 mai 1388, într-un hrisov emis de cancelaria domnitorului Mircea cel Bătrân la Mănăstirea Cozia.

Perioada de desfășurare: 3-4 zile care cuprind și data de 20 mai.

Tipuri de evenimente: concerte în aer liber de muzică populară, spectacole de teatru, animație stradală, expoziții de manuscrise, expoziții de artă plastică, dezbateri și comunicări științifice, ședință solemnă a Consiliului Local Municipal, festivitate de înmânări de diplome și medalii pentru merite deosebite unor personalități locale.

Spații de desfășurare: Parcul Mircea cel Bătrân - statuia domnitorului Mircea cel Bătrân, Scuarul Mircea cel Bătrân, Parcul Zăvoi, Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale.

Parteneri: Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea, Forumul Cultural al Râmnicului, Academia Olimpică Română - filiala Vâlcea, Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul", Centrul Județean de Conservare și Promovare a Culturii Tradiționale, Direcția de Cultură și Patrimoniu Național Vâlcea, Direcția Județeană Vâlcea a Arhivelor Naționale, Filarmonica "Ion Dumitrescu", Liceul de Artă, Muzeul Județean Vâlcea, Palatul Copiilor, Teatrul Municipal "Ariel", Teatrul de Stat "Anton Pan"

Ziua Imnului Național

Manifestare complexă cu frecvență anuală dedicată primei intonări într-un cadru oficial a actualului imn de stat "Deșteaptă-te, române!", pe locul actualului Parc Zăvoi, la 29 iulie 1848. Momentul este recunoscut prin Legea nr. 99/1998 a Imnului Național.

Ziua Imnului Național reprezintă cea mai importantă sărbătoare a orașului, desfășurată pe multiple planuri. Se sărbătorește la Râmnicu Vâlcea începând din anul 1995.

Perioada de desfășurare: 4-5 zile care cuprind și data de 29 iulie.

Tipuri de evenimente: concerte de muzică populară, concerte de muzică ușoară, concerte de muzică clasică, focuri de artificii, Târgul Meșterilor Populari (ajuns în 2010 la cea de XIII-a ediție), evenimente de tip "show" (paradă de mașini de epocă, ascensiuni cu balonul cu aer cald, acrobații aeriene, lansări de parașutiști, spectacole pirotehnice, spectacole de magie etc.), "Noaptea Albă a Râmnicului" (complex de manifestări - vernisaje expoziții de artă plastică, vizitări de muzee, maraton cinematografic, concerte etc. - cu desfășurare nocturnă în zona centrală a orașului), târg de carte, spectacole de teatru, expoziții de artă plastică, întreceri sportive, ședință solemnă a Consiliului Local Municipal, dezbateri, comunicări științifice.

Spații de desfășurare: Parcul Zăvoi, Splaiul Independenței (pentru activități comerciale, de alimentație publică și de divertisment gen "instalații de joacă"), Stadionul Zăvoi (pentru concerte), zona centrală a orașului (Calea lui Traian), Scuarul Mircea cel Bătrân, Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul", Cinematograful "Ostroveni", Teatrul Municipal "Ariel", Filarmonica "Ion Dumitrescu", Teatrul de Stat "Anton Pann", Galeria "Artex", Ștrandul "Ostroveni", Grădina Zoologică, Scuarul Mircea cel Bătrân.

Parteneri: Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea, Forumul Cultural al Râmnicului, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, Teatrul Municipal "Ariel", Filarmonica "Ion Dumitrescu", Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul", Teatrul de Stat "Anton Pann", Muzeul Județean Vâlcea, Palatul Copiilor Râmnicu Vâlcea, Uniunea Artiștilor Plastici - Filiala Vâlcea, Direcția Județeană pentru Sport, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Arhiepiscopia Râmnicului, Asociația Județeană "Sportul pentru toți".

Grădina Maicii Domnului

Manifestare complexă cu frecvență anuală dedicată patronului spiritual al municipiului Râmnicu Vâlcea, Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul, al cărui praznic este marcat în data de 27 septembrie.

Perioada de desfășurare: 4 - 5 zile care cuprind și data de 27 septembrie.

Tipuri de evenimente: expoziții de icoane, expoziții de artă plastică, expoziții de carte veche, lansări editoriale, concerte de muzică religioasă, concerte de muzică populară, concerte de muzică clasică, concerte de fanfară, spectacole de teatru (inclusiv teatru pentru copii), dezbateri, comunicări științifice, seri de poezie și muzică religioasă, ceremonii religioase de amploare, cu participarea unor înalți ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române.

Spații de desfășurare: Arhiepiscopia Râmnicului, Centrul Cultural "Antim Ivireanul", Teatrul Municipal "Ariel", Teatrul "Anton Pann", Filarmonica "Ion Dumitrescu", Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul", Muzeul Județean Vâlcea, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Vâlcea, Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea, Parcul Zăvoi, Parcul Mircea cel Bătrân, Galeriele Artă "Artex", biserici de pe teritoriul municipiului.

În mod tradițional, în cadrul manifestării se organizează o procesiune nocturnă în zona centrală a municipiului, pe traseul Arhiepiscopia Râmnicului - Primăria municipiului, având drept final o ceremonie religioasă în fața sediului administrației locale, la crucea ridicată în memoria Sfântului Antim Ivireanul.

Parteneri: Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea, Arhiepiscopia Râmnicului, Forumul Cultural al Râmnicului, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, Teatrul Municipal Ariel, Filarmonica de Stat "Ion Dumitrescu", Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul", Teatrul de Stat "Anton Pann", Uniunea Artiștilor Plastici Vâlcea.

Manifestări dedicate Crăciunului și Anului Nou

În ultimii ani, sărbătorile de iarnă au fost marcate la nivelul municipiului prin multiple acțiuni, derulate pe diverse paliere.

Perioada de desfășurare: 5 decembrie (ajun Sf. Nicolae) - 31 decembrie / 1 ianuarie (Revelionul).

În preambulul acestei perioade, începând cu luna noiembrie, zona centrală a municipiului, principalele bulevarde, precum și punctele de interes din toate cartierele sunt decorate festiv, iar în Scuarul Mircea cel Bătrân este amplasat Bradul de Crăciun și se organizează Orășelul Copiilor.

Tipuri de evenimente: festivitate de aprindere a luminilor de sărbători (5 decembrie), distribuție de cadouri de Moș Nicolae (5 decembrie), colindători la Primărie (pe tot parcursul lunii decembrie), spectacole teatrale cu caracter festiv, concerte de muzică clasică cu caracter festiv, prezentare de datini populare (Festivalul "Din Moși Strămoși"), distribuție de cadouri de Crăciun (până în 24 decembrie), spectacol de Revelion în centrul orașului (concerte de muzică ușoară și populară), focuri de artificii.

Spații de desfășurare: Scuarul Mircea cel Bătrân, Parcul Mircea cel Bătrân, Teatrul Municipal "Ariel", Filarmonica "Ion Dumitrescu", Primăria municipiului, unitățile de învățământ din municipiu.

Parteneri: Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea, Inspectoratul Școlar Județean Vâlcea, Palatul Copiilor, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, Teatrul Municipal "Ariel", Filarmonica "Ion Dumitrescu".

4.8. Concluzii

În vederea stabilirii cât mai exacte atât a poziției actuale a fenomenului cultural la nivelul municipiului Râmnicu Vâlcea, cât și pentru obținerea unor direcții de acțiune pentru perioada urmărită de prezenta Strategie, a fost utilizată analiza de tip SWOT, prin evidențierea punctelor tari, a punctelor slabe, a oportunităților și a tendințelor.

Au fost luate în calcul atât forțele interne domeniului cultural, cât și cele externe, astfel încât tabloul stării prezente și al celei viitoare ale culturii comunității să fie cât mai complet.

Analiza SWOT a sferei culturale la nivelul municipiului Râmnicu Vâlcea

Puncte tari	Puncte slabe
- existența unor evenimente culturale cu tradiție și cu potențial de notorietate regională sau națională; - existența unei voințe trans-partinice și pluri-instituționalizate de realizare a unor evenimente culturale notabile; - existența unui bogat patrimoniu cultural imobil de factură religioasă, atât la nivelul municipiului, cât și la cel al județului; - vecinătatea unor stațiuni turistice de interes național care pot furniza un număr însemnat de public al manifestărilor culturale; - existența unor asociații active în domeniul cultural; - existența unui personal profesionist, dedicat actului cultural, ce-și desfășoară activitatea în structuri specializate;	- acțiunea necoordonată/neintegrată a instituțiilor culturale; - lipsa unui brand identitar (text - vizual); - lipsa unei componente culturale puternice a legăturilor municipiului Râmnicu Vâlcea cu orașele înfrățite sau cu care are legături de prietenie; - lipsa unor promovări coerente, la nivel regional sau național, a evenimentelor culturale existente; - lipsa promovării coerente, la nivel regional sau național, a elementelor valoroase de patrimoniu imobil, în special cele cu caracter religios; - insuficienta cunoaștere a nevoilor culturale ale populației datorită lipsei unor studii sociologice; - existența pe parcursul anului calendaristic a unor perioade "moarte" d.p.d.v. cultural destul de lungi (ianuarie-aprilie, august-septembrie, octombrie-noiembrie); - prezența redusă a unor spații publice de tip "pietonal-promenadă", pretabile unor manifestări culturale stradale permanente; - lipsa unor resurse umane specializate în domenii conexe precum marketing, relații publice, strângere de fonduri, lobby; - insuficienta motivare a personalului artistic și administrativ;

Oportunități	Amenințări
- o intensificare recentă a activității organizațiilor non-guvernamentale ce poate fi canalizată înspre zona culturală; - poziționare geografică bună la nivel național (aproape în centrul țării); - poziționare favorabilă la nivel județean față de stațiunile turistice din jur; - demersuri înaintate și consens pentru crearea Zonei Metropolitane Râmnicu Vâlcea; - oportunități de finanțare europeană pe proiecte culturale (având drept avantaj gradul mare de absorbție a fondurilor europene în proiecte din alte domenii de activitate); - existența unor programe de dezvoltare regională care au și o componentă culturală, în special care vizează valorificarea patrimoniului în scopuri turistice; - existența unei reprezentări extinse a tuturor formelor de învățământ (primar / gimnazial / liceal / universitar, de stat / privat); - existența unor programe de dezvoltare turistică ale stațiunilor din jur, având drept efect creșterea numărului de turiști, potențial public al evenimentelor culturale locale; - existența a numeroase mijloace media locale;	- înrăutățirea condițiilor economice cu rezultat în reducerea sau chiar eliminarea posibilității de finanțare sau co-finanțare a unor evenimente culturale; - înrăutățirea condițiilor sociale cu rezultat în reducerea publicului consumator de cultură; - nivel ridicat al birocrăției și legislație neprietenoasă actului de sponsorizare a unei manifestări culturale; - tendința mass-media naționale de promovare a unor manifestări sub-culturale sau a unor modele de comportament imorale și inculte; - tot mai slabă implicare a părinților în educarea copiilor, inclusiv d.p.d.v. cultural - globalizarea și riscul de pierdere a identității culturale;

5. RÂMNICU VÂLCEA – 2013

Având o abordare condițională (dacă această analiză își dovedește corectitudinea în timp, dacă rubrica de "Amenințări" a analizei SWOT de mai înainte își va păstra dimensiunea actuală, dacă...) și, mai ales în contextul actual, prudentă, nu ne rămâne la acest moment decât sarcina de a ne închipui municipiul Râmnicu Vâlcea, din perspectivă culturală, în anul 2013.

În urma unui exercițiu de imaginație, ne putem imagina municipiul Râmnicu Vâlcea de peste doi ani ca fiind:

- un spațiu de desfășurare a unei vieți culturale efervescente și continue;
- un loc vizitat de mii de turiști animați de dorința de a-i descoperi valoroasele elemente culturale;

- un spațiu prielnic de manifestare a tradițiilor populare, dar și a celor mai inovatoare experimente artistice;
- un loc care valorifică d.p.d.v. cultural istoria și tradițiile sale;
- o comunitate ușor identificabilă cultural la nivel național după un brand distinct;
- o comunitate cu un procent însemnat de membri "consumatori" dedicați ai actului cultural;
- un oraș ale cărui instituții culturale sunt prezente obișnuite ale unor manifestări naționale sau internaționale specifice.

În aceste condiții, misiunea pe care Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea și-o asumă este aceea de a contribui la transformarea vieții culturale a comunității prin conlucrarea factorilor decizionali de la nivel politic și administrativ cu actorii din domeniul cultural și cei din domeniile sinergetice, într-un demers activ și calitativ care să răspundă nevoilor culturale ale comunității, să-i conserve diversitatea, să-i aducă o notorietate regională, națională și internațională și să-i asigure coeziunea socială.

Obiectiv strategic I

Creșterea cooperării la nivel local prin implementarea unui parteneriat constructiv și eficient între administrația locală și instituțiile și asociațiile culturale

Obiectivul urmărește crearea unor mecanisme instituționale de conlucrare efectivă și permanentă între toții factorii locali implicați în procesul administrativ și actorii din sfera culturală, având în responsabilitate gestiunea patrimoniului public local, a vieții culturale și a turismului cultural local.

Obiectiv strategic II

Dezvoltarea, conservarea și promovarea diversității culturale și artistice în municipiul Râmnicu Vâlcea

Creșterea calității, atractivității și diversității vieții culturale, stimularea performanței în domeniul cultural.

Obiectiv strategic III

Creșterea participării comunității la viața culturală

Creșterea interesului comunității pentru viața culturală, creșterea informării referitoare la actul cultural, facilitarea accesului la viața culturală.

Obiectiv strategic IV

Conservarea identității culturale locale prin valorificarea patrimoniului cultural al municipiului Râmnicu Vâlcea

Acest obiectiv vizează revitalizarea, punerea în valoare și promovarea patrimoniului cultural material și imaterial al municipiului Râmnicu Vâlcea.

Obiectiv strategic V

Creșterea vizibilității culturii locale în context regional, național și internațional

Obiectiv constituit din realizarea unei campanii profesionale, coerente și continue de promovare a vieții culturale a municipiului prin metode publicitare performante, prin crearea unei identități vizuale distincte și prin încurajarea mobilității actorilor din

domeniul cultural, astfel încât cultura locală să fie promovată la nivelurile regional, național și internațional.

Atingerea acestor obiective strategice presupune formularea unei strategii alcătuite dintr-un plan de măsuri, programe sau proiecte, aferente fiecăruia din obiectivele strategice formulate anterior.

6. PLANDE MĂSURI

Obiectiv strategic I. Creșterea cooperării la nivel local prin implementarea unui parteneriat constructiv și eficient între administrația locală și instituțiile și asociațiile culturale

1. Înființarea Centrului Cultural Municipal

Înființarea unui structuri participative prin implicarea tuturor structurilor administrative de la nivelul orașului și a tuturor factorilor din sfera culturală.

Centrul Cultural Municipal va consta într-un spațiu de desfășurare a activității cu poziționare centrală și facilă, dotat cu echipamentele necesare (birotică, conexiune Internet, mobilier adecvat) și deservit de un personal minimal. Centrul Cultural Municipal va putea oferi în permanență informații despre orice eveniment de factură culturală, iar prin intermediul său se vor stabili modalități integrate de derulare a unor evenimente culturale. Centrul Cultural Municipal va gestiona și un portal cultural pe Internet, pe care vor fi postate informații despre evenimentele culturale locale sau despre participări ale unor operatori culturali la manifestări din țară sau străinătate. Parteneri în acest proiect vor fi Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea, Consiliul Județean Vâlcea, instituțiile de cultură cu activitate pe raza municipiului Râmnicu Vâlcea și asociațiile, organizațiile și grupurile cu activitate în sfera culturală.

2. Fixarea unei componente culturale puternice în funcționarea Zonei Metropolitane Râmnicu Vâlcea

Actul constitutiv al Zonei Metropolitane Râmnicu Vâlcea va cuprinde o componentă culturală puternică, ce va viza atât organizarea unor manifestări integrate la nivelul zonei, cât și promovarea evenimentelor culturale în toate comunitățile membre ale acestei entități.

Obiectiv strategic II. Dezvoltarea, conservarea și promovarea diversității culturale și artistice în municipiul Râmnicu Vâlcea

3. Reluarea unor manifestări culturale de succes

Având drept precedent buna receptare a unor manifestări culturale în trecut, se va relua organizarea unor evenimente gen "Constelații Rock" - festival național, spectacole de operetă, de estradă-revistă etc.

4. Valorificarea unor "brand"-uri naționale legate de municipiul Râmnicu Vâlcea

Se va urmări "exploatarea" d.p.d.v. cultural a unor "brand"-uri locale din domeniu, precum "Dem Rădulescu", "Maria Ciobanu" etc. prin intermediul unor manifestări/festivaluri artistice din domeniul în care aceștia s-au afirmat.

5. Cultura locală în context internațional

O altă modalitate de acțiune o va reprezenta organizarea unor evenimente culturale cu participarea municipalităților înfrățite sau care au relații de colaborare cu municipiul Râmnicu Vâlcea (Aydin - Turcia, Kromeritz - Cehia, Krusevac - Serbia, Straubing - Germania etc.).

6. Creșterea alocărilor financiare destinate culturii și implicarea agenților economici în susținerea actului cultural

Creșterea capitolelor de la bugetul local destinate instituțiilor de cultură și, de asemenea, creșterea cotei destinată culturii din bugetul constituit la nivel local din taxa specială pentru susținerea sportului și culturii vâlcene (ponderea actuală: 20%).

Obiectiv strategic III. Creșterea participării comunității la viața culturală

7. Realizarea unor studii sociologice și sondaje de opinie

În urma acestor acțiuni, va fi evidențiat gradul de educație culturală al comunității și, totodată, se vor identifica noi modalități de apropiere a comunității de actul cultural.

8. Spații noi pentru manifestările culturale

În cadrul acestei măsuri, se va urmări crearea de noi spații publice (gen pietonal-promenadă) propice desfășurării unui act cultural (de ex. strada Carol I, închisă pe o porțiune în week-end, Calea lui Traian, închisă pe o porțiune în week-end, Parcul Zăvoi, după modernizare, podul peste râul Olănești în prelungirea străzii Carol I, închis pe perioada week-end-ului, Piațeta "Cina" etc.).

9. Facilitarea accesului cetățenilor la cultură

Realizarea unui demers legislativ local conform căruia un procent din numărul de locuri al sălilor în care se desfășoară o manifestare culturală să fie rezervat permanent tinerilor sub 18 ani la un preț al билетelor redus la jumătate. Măsura ar urma să se aplice tuturor organizatorilor de evenimente culturale, indiferent de statutul lor (de stat sau privat), de adresa sediului (în municipiu sau în afara lui) sau de spațiul utilizat pentru desfășurarea evenimentului cultural.

Obiectiv strategic IV. Conservarea identității culturale locale prin valorificarea patrimoniului cultural al municipiului Râmnicu Vâlcea

10. Promovarea turismului cultural

Lansarea, prin intermediul Centrului Municipal de Informare și Promovare Turistică a unor programe de turism cultural (de ex. "Pe urmele lui Anton Pann", "Antim Ivireanul la Râmnic" etc.) care să promoveze patrimoniul cultural material și imaterial al municipiului Râmnicu Vâlcea. Se va avea în vedere restaurarea și inscripționarea, conform normelor europene, a elementelor de patrimoniu locale.

11. Promovarea turismului religios

Lansarea, prin intermediul Centrului Municipal de Informare și Promovare Turistică a unor programe de turism religios (de ex. "Umbra lui Mircea - La Cozia și Râmnic", "Vâlcea - «Bucovina» Olteniei", "Drumul credinței" etc.) care să promoveze lăcașurile de cult din municipiul Râmnicu Vâlcea și din împrejurimi.

Obiectiv strategic V. Creșterea vizibilității culturii locale în context regional, național și internațional

12. Adoptarea unui "brand" cultural al municipiului

Organizarea unei ample consultări a societății civile în vederea selectării unui brand cultural al municipiului (vizual + text) care să identifice viața culturală a comunității cu existența municipiului. Acest brand ar urma să fie adoptat în mod oficial la nivelul municipiului și promovat pe toate canalele regionale, naționale și internaționale.

13. Promovarea valorilor culturale ale municipiului Râmnicu Vâlcea la nivel național și internațional

Realizarea unor materiale (video și audio, realizarea de broșuri, ghiduri, pliante, banner-e, postere etc) de promovare a valorilor culturale ale municipiului Râmnicu Vâlcea și difuzarea lor în cadrul unor campanii naționale și internaționale (prin intermediul târgurilor internaționale de turism la care România participă cu standuri proprii). O atenție deosebită se va acorda promovării evenimentelor culturale locale la nivelul stațiunilor din județ.

Material redactat de Primăria municipiului Râmnicu Vâlcea în perioada septembrie 2010 - ianuarie 2011

Informațiile care au stat la baza capitoului "Istoria trecutului cultural al orașului" au fost oferite de prof. univ. dr. Ioan St. Lazăr și prof. dr. Ion Soare

Informațiile de natură statistică au fost oferite de Direcția Județeană de Statistică Vâlcea
Mulțumim tuturor operatorilor culturali locali pentru sprijinul acordat în conceperea acestei Strategii.

...